

**Státní
veterinární
správa**

**Výroční zpráva
Státní veterinární správy
za rok 2023**

Obsah

Slovo ústředního ředitele	3
O Státní veterinární správě	5
Legislativa	6
Veterinární hygiena a ochrana veřejného zdraví	8
Nákazy zvířat a ochrana jejich zdraví	19
Ochrana zvířat před týráním	24
Vztahy s EU	28
Interní audit a kontrola	38
Poskytování informací podle zákona	41
Hospodaření	42

Vážení přátelé,

následující publikace sumarizuje činnost Státní veterinární správy (SVS) v uplynulém roce. V loňském roce veterinární dozor v České republice (ČR) nejvíce zaměstnávala likvidace více jak dvou desítek ohnisek aviární influenzy (neboli ptačí chřipky) v chovech drůbeže.

Navzdory tomu, že se SVS musela v loňském roce vypořádat s citelným snížením počtu zaměstnanců v souvislosti s úsporami v resortu, naši inspektori udělali více kontrol v oblastech hygieny potravin živočišného původu i dodržování podmínek welfare v chovech. Přibylo také odbavených zásilek veterinárního zboží do třetích zemí.

Jako pozitivní hodnotím též skutečnost, že se loni ČR kromě statusu země prosté aviární influenzy a země prosté afrického moru prasat podařilo udržet všechny ostatní v minulosti získané nakažové statusy.

Oproti předcházejícímu roku došlo v ČR v roce 2023 k nárůstu počtu případů vysoce patogenní ptačí chřipky (HPAI) a to jak v chovech drůbeže a ptáků chovaných v zajetí, tak u volně žijících ptáků. Celkem bylo v chovech drůbeže potvrzeno 22 ohnisek a jedno ohnisko u ptáků chovaných v zajetí HPAI subtypu H5N1, u něhož existuje riziko přenosu na člověka, v ČR se však nikdy onemocnění u lidí nepotvrdilo. Utraceno v ohniscích muselo být více než 76 000 kusů ptáků a zlikvidováno bezmála 196 000 vajec. V případě, že by k rychlé likvidaci ohnisek a přijetí mimořádných veterinárních opatření v uzavřených pásmech okolo nich nedošlo, byly by ekonomické škody mnohem větší. V případě volně žijících ptáků byly v období od dubna do května 2023 zjišťovány hromadné úhyny racků chechtavých s potvrzenou HPAI subtypu H5N1.

Po více než čtyřech letech, byl začátkem prosince 2022 v ČR opět potvrzen africký mor prasat (AMP) v populaci prasat divokých na území Libereckého kraje. Po potvrzení této nebezpečné nákazy SVS v souladu s evropskou i národní legislativou přijala celou řadu mimořádných opatření s cílem zamezit šíření AMP v populaci prasat divokých a zejména zabránit jeho zavlečení do chovů domácích prasat. Díky důsledně uplatňovaným opatřením se podařilo zabránit výraznějšímu šíření nákazy v populaci prasat divokých, všechny pozitivní případy byly lokalizovány v Libereckém kraji, v okrese Liberec a Česká Lípa. V rámci celoplošného monitoringu bylo vyšetřeno v celé ČR více než 5 700 uhynulých a ulovených prasat divokých a také více než 3 000 prasat domácích.

Zásadní a dlouhodobou úlohou SVS je zajištění stálého dozoru na jatkách a tím zdravotní nezávadnosti masa a dalších živočišných produktů na domácím trhu. Veterinární dozor na jatkách a ve zvěřinových závodech v celé ČR provádí téměř 400 úředních veterinárních lékařů a veterinárních techniků. Ve srovnání s rokem 2022 došlo loni na českých jatkách k mírnému poklesu (zhruba o 3 %) celkové porážky.

V oblasti potravin živočišného původu bylo v roce 2023 provedeno 40 443 kontrol (o 0,7 % více než v roce 2022). Při plánování kontrol se SVS snaží zaměřit na opakovaně problematické subjekty a naopak podnikatele, kteří jsou dlouhodobě bezproblémoví, kontrolovat méně často.

Stále silnějším společenským tématem je problematika pohody zvířat neboli welfare. V roce 2023 provedli veterinární inspektoři v této oblasti 7 000 kontrol, meziročně o 4 % více. Procento zjištěných závad v chovech hospodářských zvířat mírně meziročně vzrostlo z 21,4 % na 22,1 %, u zájmových zvířat kleslo na 30,9 %. SVS na základě zjištění z kontrol postoupila obcím s rozšířenou působností celkem 598 podnětů vyplývajících z porušení předpisů v oblasti ochrany zvířat. V patnácti nejzávažnějších případech předala SVS Policii ČR podnět pro podezření ze spáchání trestného činu.

Neméně důležitá je úloha veterinárního dozoru při odbavování zásilek živých zvířat a živočišných produktů při vývozu. Úřední veterinární lékaři v loňském roce vydali a po provedené veterinární kontrole potvrdili více než 12 200 zásilek živých zvířat a živočišných produktů do třetích zemí. Meziroční nárůst činil takřka pět procent. Nárůst byl zaznamenán jak u kategorie živých zvířat a zárodečných produktů, tak u živočišných produktů. Představitelé SVS ve věci usnadňování vývozu živočišné produkce z ČR do třetích zemí vedou řadu dlouhodobých jednání se zahraničními partnery. V loňském roce nově vyjednali či aktualizovali 32 vývozních osvědčení pro vývoz do třetích zemí, o sedm více než v roce 2022.

Pohraniční veterinární stanice na pražském Letišti Václava Havla v loňském roce odbavila 714 zásilek, což bylo o 57 meziročně méně. Více než dvě třetiny představovaly zásilky zvířat. Počet zamítnutých zásilek výrazně poklesl na 27.

Mezi priority pro letošní rok řadím především personální stabilizaci organizace v pro chod úřadu nelehkém období výrazných rozpočtových škrťů. V dozorové oblasti chceme udržet příznivé nálezové statusy. Ve spolupráci s chovateli a myslivci rovněž vyvineme maximální úsilí zabránit šíření afrického moru prasat do vnitrozemí. Dlouhodobými cíli SVS pak zůstává zabezpečení zdravotní nezávadnosti potravin živočišného původu, ochrana spotřebitelů před klamáním a dozor nad dobrými životními podmínkami zvířat.

V závěru úvodního textu bych chtěl poděkovat všem kolegyním a kolegům za odvedenou práci v uplynulém roce. Zároveň děkuji zástupcům spolupracujících institucí za dobrou vzájemnou spolupráci.

MVDr. Zbyněk Semerád

ústřední ředitel

Státní veterinární správa (SVS) je organizací zřízenou na základě zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako správní úřad v resortu Ministerstva zemědělství (MZe) a nejvyšší orgán veterinární správy s celorepublikovou působností.

SVS tvoří Ústřední veterinární správa (ÚVS), krajské veterinární správy (KVS), které vykonávají svou působnost ve věcech veterinární péče na území, které je shodné s územím krajů podle ústavního zákona o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, a Městská veterinární správa v Praze (MěVS), která vykonává působnost krajské veterinární správy na území hlavního města Prahy. V čele SVS je ústřední ředitel, jmenovaný ministrem zemědělství.

V oblasti veterinární péče působí na území České republiky (ČR) ještě další orgán veterinární správy – Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) se sídlem v Brně. Ústav provádí zejména správní činnost týkající se schvalování a použití veterinárních léčiv, sledování reziduí veterinárních přípravků v živočišných produktech a používání nepovolených látek u zvířat.

Mimo tuto soustavu orgánů veterinární správy jsou pro oblast veterinární laboratorní diagnostické činnosti zřízeny státní veterinární ústavy – Praha, Jihlava a Olomouc (SVÚ), jejichž činnost řídí a koordinuje také SVS.

Veterinární péče zahrnuje

- péči o zdraví zvířat a jeho ochranu, zejména předcházení vzniku a šíření onemocnění přenosných přímo nebo nepřímo mezi zvířaty vnímavých druhů a jiných onemocnění zvířat a jejich zdolávání, ochranu zdraví lidí před nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka;
- péči o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv a ochranu zdraví lidí před jeho poškozením nebo ohrožením živočišnými produkty;
- ochranu území ČR před zavlečením nálezů zvířat a nemocí přenosných ze zvířat na člověka a před dovozem zdravotně závadných živočišných produktů a krmiv ze zahraničí;
- ochranu životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s chovem zvířat, výrobou a zpracováním živočišných produktů, jakož i ochranu zvířat a jejich produkce před riziky ze znečištěného životního prostředí;
- veterinární asanaci;
- dozor nad dodržováním povinností a požadavků stanovených právními předpisy a předpisy Evropské unie (EU) k zajištění výše uvedených úkolů (státní veterinární dozor). Při výkonu dozoru se zjišťují nedostatky, jejich příčiny a osoby za ně odpovědné. Zjištění se dále projednávají a podle potřeby se ukládají závazné pokyny, jakým způsobem a v jaké lhůtě mají být zjištěné nedostatky odstraněny. Následně se kontroluje jejich plnění;
- péči o pohodu zvířat – welfare.

Hlavním úkolem SVS v legislativní oblasti byly v roce 2023 zejména práce spojené s novelou veterinárního zákona.

Návrh novely veterinárního zákona spolu s doprovodnými materiály byl dne 21. 9. 2023 rozeslán do vnitřního připomínkového řízení v rámci MZe s termínem pro uplatnění připomínek do 5. 10. 2023.

Následně, po vypořádání uplatněných připomínek, byl návrh novely veterinárního zákona spolu s doprovodnými materiály dne 28. 11. 2023 rozeslán do meziresortního připomínkového řízení s termínem pro uplatnění připomínek do 28. 12. 2023.

V roce 2023 odbor legislativní a právní spolupracoval na tvorbě, přípravě, projednání

v připomínkových řízeních a dokončení legislativních prací návrhů těchto prováděcích právních předpisů:

Prováděcí právní předpisy k novele veterinárního zákona

- vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 289/2007 Sb., o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 18/2018 Sb., o veterinárních požadavcích na chov včel nebo včelstev a o opatřeních pro předcházení a zdlouvání některých nákaz včel a o změně některých souvisejících vyhlášek,
- vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 309/2011 Sb., o stanovení podmínek vyšetřování skotu na boviní spongiformní encefalopatii v rámci prohlídky jatečných zvířat a masa, ve znění vyhlášky č. 136/2013 Sb.,
- vyhláška č. 210/2023 Sb., o kadáverech koňovitých a zvířat v zájmovém chovu.

Odbor legislativní a právní dále spolupracoval i na návrhu novely zákona o myslivosti a návrhu novely zákona o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat.

SVS dále v roce 2023 zpracovala stanoviska k návrhům 44 právních předpisů, která se předala MZe v rámci připomínkových řízení.

SVS v rámci průběžného (měsíčního) systému sběru údajů z jednotlivých KVS o přehledu přestupkových řízení v roce 2023 registruje 3 882 přestupků, v jejichž rámci byly uloženy pokuty v průměrné výši 9 937 Kč. Počet přestupkových řízení loni meziročně klesl zhruba o čtyřicet, v roce 2022 dosáhl 3 925.

Snížila se také průměrná výše uložených pokut (o cca 2000 Kč). V důsledku toho došlo k meziročnímu poklesu celkové výše uložených pokut o čtyři milióny korun. Nejvyšší uložená pokuta v roce 2024 činila 500 000 Kč.

Veterinární hygiena a ochrana veřejného zdraví

K 1. 1. 2023 bylo evidováno 3 174 schválených a registrovaných provozoven a 4 493 pouze registrovaných. Celkem to je 7 667 provozoven pod státním veterinárním dozorem. V průběhu roku došlo ke zvýšení tohoto počtu na 7 746.

Lze konstatovat, že na konci roku 2023 byl počet provozů schválených podle nařízení EP a Rady (ES) č. 853/2004 nižší o 23, počet registrovaných maloobchodních zařízení se zvýšil o 102. Do maloobchodního sektoru spadají podle tzv. „hygienického balíčku“ i restaurace. Ty jsou SVS pouze evidovány, registraci provádí Orgán ochrany veřejného zdraví, nicméně pokud je SVS přebírá pod svůj dozor, je třeba je rovněž započítat. Takto započítané restaurace zvýšily počet maloobchodních provozů pod dozorem SVS o 793 a k 1. 1. 2024 jich SVS eviduje pod svým dozorem 21 299.

V roce 2023 bylo plánováno v dozorovaných provozech celkem 22 007 kontrolních akcí dle jednotlivých zveřejňovaných seznamů. Skutečně bylo v rámci plnění plánu provedeno 20 477 akcí. Ve 266 provozech došlo k navýšení plánované doporučené frekvence kontrol na základě analýzy rizika, s přihlédnutím k požadavkům článku 9 nařízení EP a Rady (EU) 2017/625. V souladu s metodikou SVS byla v 801 provozech naopak frekvence kontrol snížena. Snížení stanovené frekvence kontrol se připouští například u sezonně provozovaných subjektů nebo v provozech, které dlouhodobě vykazují nízký počet porušení legislativy. Z uvedeného počtu plánovaných akcí bylo vykázáno 391 akcí alespoň s jednou závadou. Akcí mimo plán navazujících na došetření závad, mimořádných kontrol a kontrol v subjektech nezařazených na uveřejňovaných seznamech bylo 20 186 a z toho bylo akcí s alespoň jednou závadou 865. Zpravidla je při plánovaných akcích zjišťován menší počet závad než při akcích neplánovaných. Neplánované akce jsou obvykle důsledkem dříve zjištěných nedostatků a jsou zaměřené cíleně na určitý okruh závad.

Kontrol dodržení požadavků pro potraviny nesoucích značku kvality KLASA bylo provedeno 74 a nebylo zjištěno žádné porušení pravidel pro používání přidělené značky KLASA. V roce 2023 pokračovala kontrola subjektů podnikajících v režimu EKO-BIO, tedy podniků, které produkují potraviny v biokvalitě s označením BIO. V rámci těchto kontrol nebylo shledáno porušení legislativy v oblasti podmínek pro produkci potravin v režimu BIO. Celkem SVS provedla v roce 2023 takto zaměřených kontrol 44. Kontrol značky Regionální potravina bylo v roce 2023 celkem 93 a při jedné z nich bylo zjištěno porušení pravidel.

Nedílnou součástí dozoru je i kontrola zásilek, které opouštějí území ČR do třetích zemí. Vzhledem k tomu, že zásilky do třetích zemí musí být doprovázeny veterinárním osvědčením, zásilka musí být vždy zkontrolována. Těchto kontrol bylo v loňském roce provedeno 6 689.

Mezi neplánované kontroly patří i kontroly zásilek v místech určení. Těchto kontrol se uskutečnilo 4 951, včetně kontrol zásilek ve spolupráci s Celní správou ČR či Policíí ČR, což je o 559 méně než v roce 2022. Závada se při nich vyskytla ve 135 případech. Posouzeno bylo přes 62 650 tun zboží, z toho nebylo uvolněno na trh přes 463 tun a jako nepoživatelné bylo devět tun neškodně odstraněno. Uvedená čísla nezahrnují vejce, která jsou vykazována v kusech. Posouzeno bylo téměř 16 milionů kusů vajec, všechny kusy byly propuštěny na trh.

V roce 2023 byly plány kontrol splněny na 93 %.

Z osmi mimořádných kontrolních akcí byly čtyři zaměřené na zásilky drůbežího masa původem z třetích zemí. Při dvou z nich byly kontroly zaměřeny také na polotovary a vejce původem třetích zemí.

První mimořádná kontrolní akce roku 2023, která probíhala v dubnu, byla zaměřená na kontrolu zásilek drůbežího masa, drůbežích polotovarů a vajec původem ze třetích zemí. V rámci této akce bylo provedeno celkem 21 kontrol a při těchto kontrolách bylo odebráno celkem 43 vzorků (34× drůbeží maso, 4× drůbeží polotovary a 5× vejce). Vzorky byly odebírány k ověření zdravotní nezávadnosti (drůbeží maso a polotovary – salmonely, vybraná rezidua povolených a zakázaných veterinárních léčivých přípravků; vejce – kokcidostatika, fipronil, perfluoralkylované látky, vybraná rezidua povolených a zakázaných veterinárních léčivých přípravků).

Vyšetřované vzorky byly původem ze čtyř třetích zemí a to konkrétně: drůbeží maso: 18× Ukrajina, 15× Brazílie, 1× Velká Británie; drůbeží polotovar: 2× Brazílie, 2× Thajsko; vejce: 5× Ukrajina. Vyšetřením byly zjištěny čtyři nevyhovující vzorky drůbežího masa, ve kterých byla detekována salmonela. Konkrétně u jednoho vzorku drůbežího masa původem z Ukrajiny byla detekována *Salmonella* Infantis, v jednom vzorku drůbežího masa původem z Brazílie byla detekována *Salmonella* Heidelberg a ve dvou vzorcích drůbežího masa původem z Brazílie byla detekována *Salmonella* Minnesota.

Druhá mimořádná kontrolní akce probíhala od posledního dubnového týdne do konce května a byla zaměřena na kontroly zásilek drůbežího masa, drůbežích masných polotovarů (např. solené kuřecí prsní řízky) a vajec v místech určení těchto zásilek, a to i při kontrolách s jinými orgány (Policie ČR, Celní správa ČR). Při těchto kontrolách se inspektoři v místě určení zásilek zaměřili na originální původ drůbežího masa, drůbežích masných polotovarů a vajec. Pokud při těchto kontrolách zjistili, že originální původ potraviny (např. drůbeží maso/ vejce bylo dodáno do ČR ze Slovenska, Polska, Nizozemí aj., ale vyprodukováno/ poraženo/ porcováno/ tříděno/ zabaleno např. v Brazílii, na Ukrajině) je z třetí země, tak tuto informaci o originálním původu evidovali. V případě kontrol drůbežího masa byly také odebírány vzorky k detekci salmonel.

Při celkem 249 kontrolách zásilek drůbežího masa byl skutečný původ (chov a porážka) z třetí země zjištěn v 16 případech (12× Ukrajina, 2× Brazílie, 1× Vietnam a 1× Velká Británie). Z odebraných vzorků drůbežího masa byl jeden nevyhovující na salmonely (původ Ukrajina).

V případě kontrol zásilek drůbežích polotovarů (celkem 9) bylo zjištěno 7 zásilek drůbežích polotovarů skutečného původu z třetí země (2× Brazílie a 4× Thajsko a 1× Ukrajina). V případě zásilek vajec nebyl ani při jedné z devíti provedených kontrol zjištěn skutečný původ z třetí země.

Jako třetí v pořadí probíhala v letním měsíci, konkrétně v červenci mimořádná kontrolní akce, která byla zaměřena na stanovení hormonálních látek (androgenních steroidů a beta-agonistů) v kuřecím mase původem z Ukrajiny. Všechny vzorky byly vyhodnoceny jako vyhovující, rezidua hormonálních látek nebyla v národní referenční laboratoři ÚSKVBL prokázána.

Poslední čtvrtá mimořádná kontrolní akce, která byla zaměřena na potraviny ze třetích zemí, byla zaměřena na drůbeží maso a probíhala v září. V rámci této mimořádné kontrolní akce byly odebrány vzorky drůbežího masa k detekci salmonel a rovněž byla tato akce zaměřena na zjištění originálního původu drůbežího masa. Celkem bylo provedeno 205 kontrol drůbežího masa v místě určení. Ve 20 kontrolách a celkem u 21 zásilek byl zjištěn originální původ drůbežího masa z třetí země a to: 6× Brazílie, 15× Ukrajina. K detekci salmonel bylo odebráno celkem 30 vzorků. Devět vzorků bylo pozitivních na salmonelu: 1× *S. enterica* subsp. *enterica* – Brazílie, 2× *S. Minnesota* – Brazílie, 2× *S. Enteritidis* – 1× Polsko, 1× Brazílie, 1× *S. Agona* – Polsko, 1× *S. Infantis* – Polsko, 1× *S. Newport* – Polsko, 1× *S. Derby* – Polsko.

Koncem roku byly provedeny mimořádné kontroly, které byly zaměřeny na uvádění potravin živočišného původu na trh v prodejních úsecích a prodejnách jiných než samoobslužných, kde dochází k úpravě masa, mléka, ryb, drůbeže nebo vajec a prodeji zvěřiny. Tato mimořádná kontrolní akce byla zaměřena na hygienu prodeje konečnému spotřebiteli v řetězcích a byla vyhlášena v polovině prosince. Jednalo se o provozní kontroly, tedy kontroly zaměřené na hygienu, čistotu, teploty a související dokumentaci. V rámci této kontrolní akce byly také odebrány vzorky stěrů na ověření účinnosti čištění a sanitace. Celkem bylo v supermarketech/řetězcích od 11. 12. 2023 do 23. 1. 2024 provedeno 403 kontrol. U 33 kontrol bylo zjištěno celkem 68 nedostatků (závad).

Nejčastěji zjišťované závady byly v čištění a sanitaci a ve správné hygienické praxi. Zároveň bylo odebráno 237 vzorků stěrů po čištění a sanitaci, z nichž 24 jich bylo nevyhovujících.

V průběhu celého roku 2023 probíhala jedna z dalších mimořádných kontrolních akcí, a to vyšetřování počáteční/ pokračovací kojenecké výživy a příkrmů pro kojence a malé děti (KDV). Cílem akce bylo prověřit dodržování legislativních požadavků na KDV, především na kontaminanty jako jsou pesticidy, těžké kovy, mykotoxiny a jiné toxikologicky významné látky. Celkem bylo odebráno 38 vzorků KDV s přídavkem živočišných složek ze tří výrobních závodů a jednoho skladu jako místa určení. Ve vzorku dětské výživy Sweet Potato, Yoghurt, Carrot, Ginger Organic (celý název potraviny MINI OKOLOGISK GROD MED AEBLE, YOGHURT, SOD KARTOFFEL OG INGFAER) byla zjištěna nevyhovující koncentrace olova, a to 0,060 mg/kg. Tímto byl překročen maximální limit (ML) 0,020 mg/kg olova stanovený v Nařízení Komise (EU) č. 2023/915. Následným šetřením bylo zjištěno, že větší část výrobku dané šarže (40 320 ks) byla exportována do zahraničí (Dánsko), proto byla podána informace prostřednictvím systému rychlého varování RASFF. Menší část výrobku zůstala ve skladě výrobce (celkem 3 060 ks) a byla tak nařízena opatření podle § 53 odst. 1 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, v platném znění, a to zákaz uvádění tohoto výrobku do tržní sítě a jeho znehodnocení a neškodné odstranění. Koncentrace reziduí všech ostatních vzorků vyhověly limitům (MRL, ML a AL) dle platné legislativy. V některých vzorcích byla nalezena rezidua na měřitelných hladinách: PAH, některé kongenery PCB, cín, kadmium, olovo, arzén, dusičnany, chrysen, benzo(a)anthracen. Tyto naměřené hodnoty byly však nižší než legislativou stanovené hranice.

V období od 1. 7. 2023 do 30. 9. 2023 probíhala mimořádná kontrolní akce, která prověřovala pohodu zvířat před porážkou, a to na základě podnětu ve věci týrání na jatkách společnosti Potraviny Vysočina s.r.o. Během této akce byla prověřována jatka, která poráží nad 3 000 kusů domácích kopytníků ročně

(skotu, ovcí, koz, prasat a lichokopytníků). Krajské veterinární správy provedly v rámci této mimořádné kontrolní akce minimálně jednu kontrolu zaměřenou na pohodu zvířat (welfare) na všech takto provozovaných jatkách v kraji. Tato kontrola v některých případech zahrnovala více porážecích dnů, aby se týkala, pokud možno, všech druhů domácích kopytníků, kteří byli na daných jatkách poráženi, a také aby závěry nebyly učiněny na základě jednorázového ověření postupů při příjmu zvířat. Součástí kontrolních zjištění byla průkazná foto případně video dokumentace včetně podrobných popisů.

Kontroly byly zaměřeny na přepravu včetně přepravních prostředků, příjmovou část jatek, vykládku včetně pohybu zvířat po vykládkové rampě, manipulaci a ustájení zvířat, způsobnost a stav zvířat, vlastní porážku a odbornou způsobilost personálu jatek, včetně všech administrativních úkonů. Zvláštní pozornost byla věnována porážení nemocných, vyčerpaných nebo zraněných zvířat, které se provádí na voze, a používání nástrojů využívajících elektrický výboj k pohánění zvířat.

V rámci této kontrolní akce bylo provedeno 107 kontrol v 87 jateckých provozech v celé ČR (jatka – červené maso) a to ve 12 krajích (dva kraje nemají jatka, která poráží nad 3 000 kusů domácích kopytníků ročně).

Ve dvou podnicích byly zjištěny závady těchto typů:

- informace v dokumentaci neodpovídaly skutečnosti,
- nedostatečná kvalifikace,
- přeprava na větší vzdálenost,
- chybné záznamy o údržbě a revizích omračovacích zařízení, včetně náhradních,

Mezi mimořádné kontroly byly započítány i kontroly odborné způsobilosti personálu jatek, kdy byla zkontrolována všechna jatka v ČR bez rozdílu na počty kusů a druhu porážených hospodářských zvířat. Celkem bylo provedeno 229 kontrol jatek a v pěti z nich bylo zjištěno, že nesplňují jeden nebo více požadavků na odbornou způsobilost zaměstnanců.

Úřední veterinární prohlídka

Všechna na jatkách poražená zvířata musí být povinně prohlédnuta úředním veterinárním lékařem. V roce 2023 provedli veterinární inspektoři veterinární prohlídku před a po porážení u 2 443 546 kusů velkých jatečných zvířat, což bylo o 3 % méně ve srovnání s rokem 2022. Z tohoto počtu bylo prohlédnuto 236 632 kusů dospělého skotu, 7 040 telat, 2 190 348 prasat, 8 282 ovcí a jehňat, 1 177 koz a kůzlat a 67 koní a hříbat, kdy nejvíce snížený podíl porážky oproti roku 2022 byl u prasnic (pokles o 25 %). Naopak koz a kůzlat bylo ve srovnání s rokem 2022 prohlédnuto téměř o 18 % více.

U drůbeže byl proti roku 2022 mírný pokles porážek s nejvíce sníženým podílem porážky (o 4 %) u kachen a hus. Hrabavé drůbeže bylo v roce 2023 prohlédnuto celkem 114 697 896 kusů. Krůt bylo prohlédnuto 172 496 kusů. Vodní drůbeže bylo prohlédnuto 3 554 757 kusů. U porážených králíků nastal proti roku 2022 pokles porážek (o 13 %), bylo prohlédnuto 562 150 kusů. Běžců bylo prohlédnuto 700 kusů (oproti předchozímu roku pokles o 39 %).

Farmové zvěře bylo prohlédnuto proti roku 2022 o 62 % méně, a to celkem 703 kusů. Z tohoto počtu bylo velké farmově chované zvěře prohlédnuto celkem 446 kusů a drobné farmové zvěře celkem 257 kusů.

Jako nevhodné pro lidskou spotřebu bylo vyřazeno 30 571 kusů velkých jatečných zvířat, 1 758 667 kusů drůbeže a 5 776 kusů králíků.

Kontroly klasifikace jatečně upravených těl

SVS vykonává kontrolu dodržování povinností provozovatelů potravinářských podniků při provádění klasifikace těl jatečných zvířat podle § 4a zákona č. 110/1997 Sb. a podle přímo použitelných předpisů Evropské unie upravujících klasifikaci jatečných zvířat. SVS kontroluje na místě a bez předchozího upozornění činnost kvalifikovaných klasifikátorů a uplatňované metody klasifikace, jakož i klasifikaci, obchodní úpravu a identifikaci jatečně upravených těl na jatkách.

V roce 2023 provedli veterinární inspektoři 326 kontrol v 39 jatečných provozech porážejících skot a zkontrolovali 8 165 jatečně upravených těl (JUT) skotu. Průměrná chybovost klasifikace skotu byla 4,7 %. U 250 JUT skotu byla zjištěna chybná obchodní úprava a v 11 případech chybné označení.

U 33 provozovatelů jatek porážejících prasata bylo provedeno 283 kontrol. Celkově bylo za rok 2023 zkontrolováno 15 299 JUT prasat. Průměrná chybovost klasifikace prasat byla 6,2 %. V 76 případech byla zjištěna chybná obchodní úprava JUT a u 60 JUT prasat chybné označení.

Zjištěná chybovost byla zcela v toleranci, která je daná metodikou, proto nebylo nutné zahajovat žádná správní řízení.

Veterinární asanace a kontrola krmiv

SVS kromě potravinářských podniků dozoruje rovněž osoby nebo podniky, které manipulují s vedlejšími produkty živočišného původu (VŽP) nebo získanými produkty (ZP). Mezi ně patří například kafilerie, spalovny, výrobci krmiv pro zvířata v zájmových chovech, výrobci organických hnojiv, bionafty a jiných technických produktů ze živočišných tuků, preparátoři, producenti včelích produktů určených k lidské spotřebě (mezistěny, vosk), bioplynové stanice a kompostárny, přepravci nebo obchodníci. Jedná se o subjekty, které podléhají schválení nebo registraci dle nařízení (ES) č. 1069/2009 a jejich počet se v ČR blíží 2000. Dalšími místy, kde je manipulováno s VŽP a podléhají pravidelnému veterinárnímu doзору jsou potravinářské provozy nebo chovy hospodářských zvířat.

SVS zároveň dozoruje osoby s povolením pro výkon speciální ochranné desinfekce, desinsekce a deratizace (DDD) v potravinářských a zemědělských podnicích nebo osoby s povolením pro odchyt toulavých a opuštěných zvířat.

Úřední kontroly VŽP a ZP

V roce 2023 bylo provedeno v rámci veterinárního dozoru nad dodržováním legislativy v oblasti VŽP a krmiv celkem 1743 úředních kontrol v provozech schválených/ registrovaných dle nařízení (ES) č. 1069/2009, v potravinářských provozech, v chovech hospodářských i zájmových zvířat a osob s povolením pro výkon speciální ochranné DDD. V porovnání s rokem 2022 se jedná o 7% nárůst kontrol, což souvisí jednak s vyšším počtem aktivních provozovatelů, ukončením protipandemických opatření, která pro část roku 2022 ještě platila, a i s vyšším počtem neplánovaných kontrol, například na základě podnětu.

Z uvedeného množství provedených kontrol bylo 1 198 kontrol plánovaných. Zbylých 545 kontrol bylo neplánovaných například na základě podnětu. V rámci výše uvedeného počtu 1 743 kontrol bylo provedeno i 214 kontrol zaměřených na kontrolu zásilek VŽP a ZP (tzv. křížové kontroly).

Celkem bylo zkontrolováno 1 389 subjektů, včetně 81 katastrálních území, na kterých byl nahlášen výskyt VŽP. Jednalo se jak o výskyt uhynulých hospodářských zvířat, která v několika případech měla sloužit jako nelegální návnada v rámci myslivosti, tak i o zahrabání uhynulých zvířat v rozporu s ustanovením veterinárního zákona.

Porušení platných předpisů bylo zjištěno u 42 subjektů, tedy pouze u necelých 3 % zkontrolovaných subjektů, stejně jako tomu bylo i v roce 2022. U 22 z nich byla do konce roku 2023 uložena sankce v celkové výši 387 768 Kč. Z 22 sankcionovaných subjektů byl jeden, kterému v průběhu roku 2023 byla uložena sankce dvakrát.

Veterinární hygiena a ochrana veřejného zdraví

Vyhodnocení úředních kontrol za rok 2023 v oblasti VŽP a krmiv

Celkový počet úředních kontrol	Počet zkontrolovaných subjektů (míst)	Počet subjektů s porušením předpisů	Počet subjektů s uloženou pokutou
1 743	1 389	42	22

Počty vybraných schválených/registrovaných subjektů manipulujících s VŽP v roce 2023 a počet kontrol v nich

Kategorie subjektu	Počet schválených/registrovaných subjektů	Počet zkontrolovaných subjektů*	Počet kontrol* (celkem)
Zpracovatelský závod	18	18	141
Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	147	118	213
Bioplynová stanice	318	68	75
Kompostárna	86	20	20
Spalovna/spoluspalovna/spalovna pro energetické účely	54	46	56
Sklady VŽP a pro mezizpracování VŽP	123	94	170
Sklady ZP	102	64	101
Tukový závod	3	3	30
Zpracování VŽP/ZP pro technické účely (mimo krmiva)	106	75	83
Uživatel VŽP dle výjimky (článek 17 a 18 n. (ES) č. 1069/2009)	375	214	240
Sběrné středisko VŽP	41	31	33
Výroba organických hnojiv	7	4	5
Ostatní registrovaný provozovatel (přepravci, obchodníci, krmivářské subjekty a podobně)	818	275	290
Chov hospodářských zvířat – nakládání s VŽP		51	57
Prodejny nativních krmiv (BARF, mražení hlodavci)	697	118	122
Potravinářské subjekty (jatká, bourárny, mlékárny, přepravci a podobně)		63	88
Jiné subjekty (export/import, ZOO, SVL, honitba, zverimexy, katastrální území, apod.)		126	137
Křížové kontroly zásilek VŽP/ZP			
		107	214

* některé subjekty pod stejným schvalovacím/registračním číslem figurují ve vícero kategoriích činností a v rámci jedné kontroly tak mohou být zkontrolovány všechny schválené/registrované činnosti

DDD subjekty			
	250	1	1

Asanace

V roce 2023 bylo v ČR vyprodukováno a následně zpracováno nebo neškodně odstraněno cca 737 000 tun VŽP, což v porovnání s rokem 2022 představuje nárůst o cca 142 000 tun (20 %) způsobený zejména vyšší produkcí syrovátky ke krmným účelům.

Největší podíl z vyprodukovaného množství, tak jako každý rok, tvořila syrovátka a mléčné výrobky již určené pro lidskou spotřebu (453 000 tun), které jsou využívány ke krmným účelům.

Uhynulá zvířata z celkového množství vyprodukovaného VŽP tvořila pouze 4,6 % (34 000 tun), z čehož cca 45 % představoval uhynulý skot (15 000 tun).

Kontrola reziduí a kontaminantů (cizorodých látek)

V roce 2023 zajistila SVS v laboratořích státních veterinárních ústavů a Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) celkem 102 431 vyšetření na obsah reziduí a kontaminantů (o 6 068 vyšetření více než v roce 2022). Zastoupení nevyhovujících nálezů bylo celkem 0,03 %, což je méně oproti roku 2022 (0,06 %) a roku 2021 (0,04 %). Úřední veterinární lékaři provedli odběr vzorků od 1 013 kusů skotu včetně telat, od 1 075 prasat, 721 kusů drůbeže, 196 sladkovodních ryb, 90 kusů lovné zvěře, 24 kusů zvěře chované na farmách, od 57 ovcí a koz. Pro laboratorní analýzy bylo dále odebráno 339 vzorků syrového mléka (kravské, ovčí, kozí), 199 vzorků vajec, 229 vzorků medu, dále desítky vzorků potravin (masných, mléčných, rybích a vaječných výrobků), krmiv pro hospodářská zvířata a vod k napájení zvířat, případně vod z chovných nádrží akvakultury. V průběhu roku 2023 byly zjištěny dva případy nevyhovujícího množství olova ve výrobcích ze zvěřiny, které byly hlášeny v rámci systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF).

Monitoring zoonóz a antimikrobiální rezistence

Sledování zoonóz a původců zoonóz bylo v roce 2023 prováděno na základě Metodického návodu SVS č. 1/2014, který stanovuje pravidla pro pravidelné mikrobiologické vyšetření původců zoonóz prováděné veterinárním dozorem v podnicích podle vyhlášky č. 356/2004 Sb., o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz.

Odběr vzorků pro monitoring kmenů *Salmonella* spp. byl prováděn stěry z jatečně upravených těl (skot, prasata, ovce, kozy, koně) a odběrem kůže z krků (brojler a krůta). Pro účely tohoto monitoringu bylo vyšetřeno 785 vzorků brojlerů, 310 vzorků krůt, 3 782 vzorků skotu, 4 580 vzorků prasat, 384 vzorků ovcí, 65 vzorků koz a sedm vzorků koní. Nejvyšší výskyt kmenů *Salmonella* spp. byl prokázán ve vzorcích brojlerů (7,1 % pozitivních vzorků brojlerů) a krůt (1,6 % pozitivních vzorků krůt), nižší výskyt salmonel byl detekován ve vzorcích ovcí (1,3 %), prasat (1,7 %) a skotu (0,7 %). U vzorků z koní nebyla salmonela prokázána.

Pro monitoring výskytu Shiga toxin-produkujících kmenů *E. coli* (STEC) bylo v roce 2023 odebráno 87 vzorků skotu a 146 vzorků prasat. Gen pro Shiga toxin byl prokázán u 31 vzorků skotu (35,6 %) a u 40 vzorků prasat (27,4 %). Z pozitivních vzorků bylo dalšími postupy vyizolováno sedm kmenů STEC od skotu a šest kmenů STEC od prasat, celkem tedy 13 kmenů STEC, které byly následně podrobně analyzovány metodou celogenomové sekvenace.

Sledování antimikrobiální rezistence (AMR) bylo v roce 2023 prováděno na základě Metodického návodu SVS č. 7/2020, který stanovuje požadavky na sledování rezistence vybraných mikroorganismů vůči antimikrobiálním látkám podle prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2020/1729, o sledování a ohlašování antimikrobiální rezistence zoonotických a omezených bakterií.

Pro účely tohoto monitoringu byly v roce 2023 odebírány vzorky z obsahů slepých střev výkrmových prasat. AMR v těchto vzorcích byla testována u vyizolovaných kmenů *Salmonella* spp., *Campylobacter coli*, *Campylobacter jejuni*, indikátorových komenzálních *E. coli* a u selektivně vyizolovaných kmenů *E. coli* produkujících enzymy ESBL, AmpC a karbapenemázu. Dále byly odebírány vzorky hovězího a vepřového masa v maloobchodní síti pro selektivní detekci kmenů *E. coli* produkujících enzymy ESBL, AmpC a karbapenemázu.

Pro testování AMR u kmenů salmonel bylo odebráno 309 vzorků slepých střev výkrmových prasat, z nichž u 12 vzorků (3,8 %) byl detekován kmen *Salmonella* spp. Pro testování AMR u kampylobakterů bylo odebráno 244 vzorků slepých střev výkrmových prasat. Ve 181 vzorcích (74,2 %) byl detekován *Campylobacter coli*, ve dvou vzorcích byl kromě tohoto patogenu detekován i *Campylobacter jejunii*. Na AMR byly dále testovány komenzální kmeny *E. coli* vyizolované ze vzorků slepých střev výkrmových prasat (celkem 180 izolátů). U všech

vyizolovaných kmenů salmonel, kampylobakterů a komenzálních *E. coli* byla dále sledována antimikrobiální rezistence v souladu s prováděcím rozhodnutím Komise 2020/1729.

Pro sledování výskytu enzymy-produkujících kmenů *E. coli*, tj. *E. coli* produkující ESBL nebo AmpC nebo karbapenemázu (enzymy zajišťující rezistenci vůči beta-laktamovým antibiotikům), bylo odebráno celkem 299 vzorků čerstvého hovězího masa, 297 vzorků čerstvého vepřového masa a 312 vzorků slepých střev prasat. Metodou selektivní izolace byl kmen *E. coli* s produkcí ESBL/AmpC potvrzen u 30 vzorků (10 %) hovězího masa a u 28 vzorků (9,4 %) vepřového masa; kmeny *E. coli* produkující karbapenemázu nebyly ve vzorcích masa detekovány. Na přítomnost kmenů *E. coli* produkujících enzymy ESBL nebo AmpC nebo karbapenemázu bylo pozitivních 138 vzorků (44,2 %) slepých střev prasat, z nichž bylo izolováno 138 kmenů *E. coli* s produkcí ESBL/AmpC a sedm kmenů (z pěti prasat) s produkcí karbapenemázy; celkem tak bylo izolováno 145 enzymy-produkujících kmenů *E. coli*.

Vzorky pro oba monitoringy byly odebírány na předem určených jatkách rovnoměrně v průběhu celého roku. Výjimkou byl odběr vzorků pro průkaz STEC, který je každoročně plánován jenom pro měsíce červen a červenec.

Monitoring salmonel v krmivech pro hospodářská zvířata

V roce 2023 pokračoval pravidelný monitoring kontroly zdravotní nezávadnosti krmiv pro hospodářská zvířata v rámci kterého je vyšetřováno krmivo na přítomnost salmonel. Místem odběru vzorků krmiva jsou výroby kompletních krmných směsí nebo přímo hospodářství s chovem drůbeže nebo prasat.

Celkem bylo odebráno 388 vzorků krmiva a přítomnost salmonel nebyla potvrzena v žádném z odebraných vzorků krmiva.

Kontrola zdravotní nezávadnosti krmiv 2023 – monitoring salmonel na hospodářstvích

	Brojeři	Krůty	Nosnice	Reprodukční chovy	Prasata	Celkem
Počet hosp.	97	24	46	47	109	323*
Počet vzorků	100	24	46	50	115	335

Kontrola zdravotní nezávadnosti krmiv 2023 – monitoring salmonel ve výrobnách krmiv (VKS)

	Krmná směs (KS) prodrůbež	KS pro prasata	KS pro skot	Celkem
Počet VKS	19	14	7	40*
Počet vzorků	28	17	8	53

* Na některých hospodářstvích nebo ve výrobnách KS bylo odebráno vícero vzorků pro různé druhy zvířat, proto je celkový součet nižší než součet všech hospodářství nebo výroben KS, kde byl proveden odběr vzorku.

Z dosavadních výsledků monitoringu salmonel v krmivech pro hospodářská zvířata lze pozorovat vysokou hygienickou úroveň výroby a manipulaci s krmivy v ČR.

Počet	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
Odebraných vzorků	715	785	559	583	472	388	3502
Positivních vzorků	1	2	1	0	1	0	5

Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) a systém pro správní pomoc a spolupráci (AACS)

SVS řešila v roce 2023 celkem 104 případů notifikací ze systému RASFF, přičemž převažovala přijatá oznámení nad odeslanými. Nejvíce notifikací se týkalo salmonel v drůbežím masu (48 případů).

Zastoupení komodit v rámci nevyhovujících notifikací RASFF v roce 2023

Komodity	Počet případů	%
Drůbež a drůbeží výrobky	53	51
Maso, masné polotovary a výrobky (vyjma drůbeže)	17	16
Ryby a korýši a výrobky z nich	13	13
Mléko a mléčné výrobky	9	9
Krmiva	8	8
Vejce a vaječné výrobky	2	2
Příkrmy pro kojence a malé děti	1	1
Příkrmy pro kojence a malé děti	1	1

Systém AACS má dva podsystémy: AAC-FF, který slouží k notifikaci případů podvodů a falšování v oblasti potravin a krmiv a AAC-AA, který slouží pro hlášení obecných nevyhovujících zjištění a správní pomoc a spolupráci mezi členskými státy EU. V rámci tohoto systému řešila SVS v roce 2022 celkem 104 případů (67 případů v AAC-FF a 37 případů AAC-AA). Předmětem šetření byla nejčastěji zvířata v zájmovém chovu, hospodářská zvířata a z potravin živočišného původu maso a masné výrobky a produkty rybolovu. U živých zvířat se jednalo o padělané doklady, ilegální dovoz a jiné chyby v identifikaci zvířat. U živočišných produktů o chyby ve značení a složení či mikrobiální kontaminaci.

Zastoupení komodit v notifikacích řešených v rámci systému AAC-FF a AAC-AA v roce 2023

Komodity	Počet případů	%
Zvířata v zájmovém chovu	63	46
Maso a masné výrobky	20	15
Mléko a mléčné výrobky	20	15
Hospodářská zvířata	16	12
Med	9	7
Produkty akvakultury	7	5
Vejce	2	1

Hlavním cílem činnosti SVS v oblasti zdraví zvířat v roce 2023 bylo udržení příznivé nákazové situace, ochrana území před zavlečením nákaz, které by mohly znamenat riziko pro člověka (zoonóza), nebo pro zdraví zvířat a v případě výskytu těchto nákaz přijetí opatření k zamezení jejich šíření. K dosažení tohoto cíle jsme se zaměřili především na monitoring nákaz v chovech zvířat, ale i u volně žijících zvířat, kontroly přesunů zvířat a provádění preventivních opatření v chovech zvířat.

V roce 2023 bylo celkem potvrzeno 23 ohnisek vysoce patogenní aviární influenzy (HPAI) subtypu H5N1, z toho 22 ohnisek v chovech drůbeže a jedno ohnisko u ptáků chovaných v zajetí. Z celkem 22 ohnisek v chovech drůbeže bylo 16 ohnisek v malochovech a šest ohnisek v komerčních chovech drůbeže (1× chov výkrmových krůt a brojlerů, 2× chov plemenných kachen, 1× chov kachen na výkrm, 2× chov výkrmových krůt). Ohniska se nacházela v deseti krajích ČR (nejvíce v kraji Středočeském a Královéhradeckém). U volně žijících ptáků bylo zaznamenáno celkem 25 případů HPAI, přičemž celkem bylo pozitivně vyšetřeno na HPAI subtypu H5N1 78 ks ptáků. V případě volně žijících ptáků byly v období od dubna do května 2023 zjišťovány hromadné úhyny racků chechtavých s potvrzenou HPAI subtypu H5N1.

Na celém území ČR nadále pokračovalo v rámci pasivního monitoringu vyšetřování všech nalezených uhynulých nebo sražených prasat divokých, pokračovalo vyšetřování všech prasat divokých ulovených ve vymezených uzavřených pásmech v Libereckém a Středočeském kraji. Nadále pokračovalo i vyšetřování domácích prasat v indikovaných případech (prasnice po zmetání, hromadné úhyny, podezření).

V roce 2023 plnila ČR kritéria pro status země prosté vztekliny, tuberkulózy skotu, brucelózy a leukózy skotu, brucelózy ovcí a koz, infekce virem nakažlivé chudokrevnosti lososů (ISAV) s delecí ve vysoce polymorfní oblasti. Aujeszkyho choroby prasat v chovech domácích prasat, slintavky a kulhavky, moru malých přežvýkavců, afrického moru koní, klasického moru prasat, infekční bovinní rinotracheitidy a rovněž status země se zanedbatelným rizikem bovinní spongiformní encefalopatie (BSE). Tyto statusy uděluje Evropská komise, nebo WOAH (Světová organizace pro zdraví zvířat), a jsou zásadní pro chovatele, kteří vyvážejí zvířata a živočišné produkty.

V roce 2023 pokračovaly programy pro tlumení a eradikaci některých nákaz. Jednalo se o Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže, monitoring transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE) u skotu, ovcí a koz. Rovněž pokračoval aktivní monitoring ptačí chřipky v chovech drůbeže i u volně žijících ptáků, monitoring nebezpečných nákaz ryb a monitoring katarální horečky ovcí. Od roku 2023 byl nově zaveden dobrovolný program pro chovatele skotu k získání statusu hospodářství prostého bovinní virové diarhoey (BVD).

Programy tlumení salmonel v chovech kura domácího a krůt jsou zaměřeny na tlumení sérotypů salmonel, které mají dopad na veřejné zdraví. Nejde zde o zdravotní stav ptáků, ale o možné riziko kontaminace finálních produktů a ohrožení zdraví spotřebitele. Programy představují komplex opatření, která mají několik základních pilířů. Jsou to biologická bezpečnost v chovu, monitoring, vakcinace a opatření v případě výskytu salmonel. Biologická bezpečnost na hospodářství s drůbeží zahrnuje sanitární a zoohygienická pravidla a další způsoby prevence zavlečení a šíření patogenů prostřednictvím

materiálů, osob, zvířat a vozidel. Zásadním opatřením biologické bezpečnosti je v rámci programů tlumení salmonel povinné zpracování a dodržování sanitačního programu, který zahrnuje plány deratizace a dezinfekce, pravidla pro očistu a dezinfekci všech prostor, technologie i nářadí prováděné v rámci každodenního běžného provozu farmy a mezi turnusy.

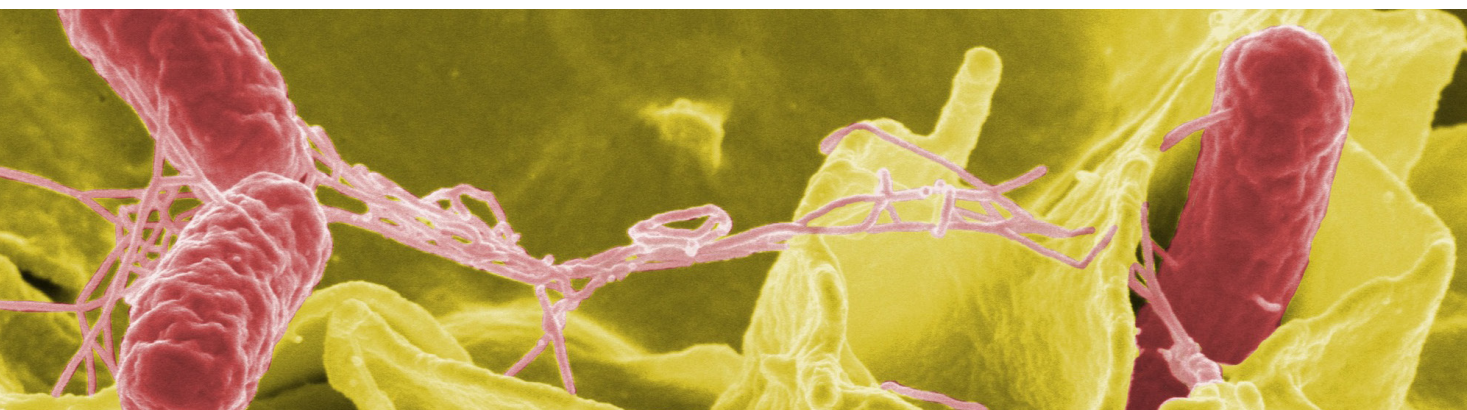
Monitoring je v rámci programů založen na pravidelném sledování výskytu salmonel v prostředí chovu. Jde o bakteriologické vyšetření vzorků trusu, které jsou odebírány podle harmonogramů stanovených pro jednotlivé kategorie drůbeže evropskou legislativou. Pro účely vyhodnocení výsledků monitoringu se zvláště stanovuje pro jednotlivé kategorie drůbeže zahrnuté v programu kromě celkové prevalence *Salmonella* spp. rovněž prevalence tzv. „sledovaných sérotypů“ salmonel. Jde o sérotypy s významem pro lidské zdraví. Pro programy ve výkrmech a chovech nosnic pro produkci konzumních vajec jsou sledovanými sérotypy *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium, pro reprodukční chovy kura domácího do sledovaných sérotypů patří navíc ještě *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Hadar a *Salmonella* Virchow. Pro tyto sledované sérotypy jsou evropskou legislativou určeny hodnoty prevalence (tzv. cíle), kterých má být dosaženo, a které mají být udrženy.

V roce 2023 splnila ČR cíle stanovené evropskou legislativou ve všech kategoriích drůbeže, tedy v rodičovských chovech kura domácího, v chovech nosnic s produkcí konzumních vajec, ve výkrmech brojlerů a krůt.

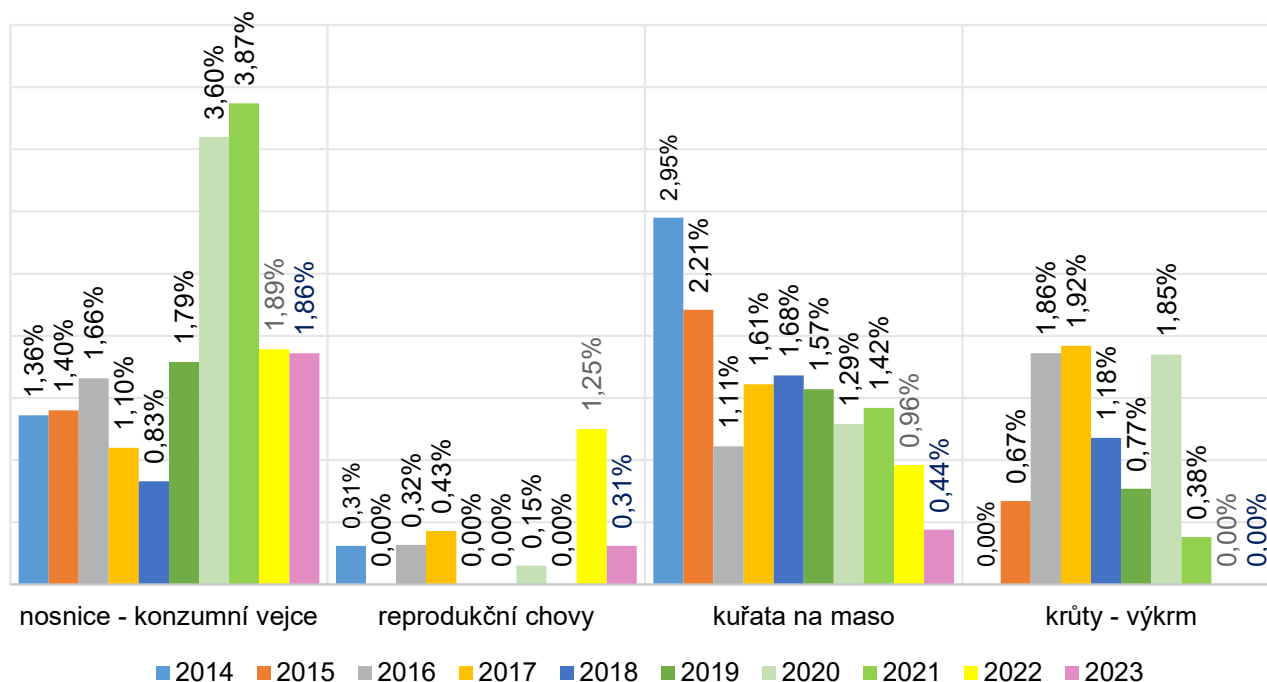
V chovech nosnic s produkcí konzumních vajec bylo celkem devět hejn v pěti chovech pozitivních na *Salmonella* Enteritidis.

V chovech kuřat na maso stále dominuje *Salmonella* Enteritidis, která byla potvrzena ve 20 hejnech z celkového počtu 55 hejn pozitivních na *Salmonella* spp. Pouze jedno hejno bylo pozitivní na *Salmonella* Typhimurium.

V chovech krůt na výkrm bylo v roce 2023 detekováno pouze jedno hejno na *Salmonella* spp., a to na *Salmonella* Newport.

Procento hejn pozitivních na sledované sérotypy salmonel v letech 2014-2023

Mezi nebezpečné zoonózy patří i tularemie. V letech 2011–2018 byli v rámci pasivního monitoringu na celém území ČR cíleně vyšetřováni všichni uhynulí a ulovení zajíci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Zároveň byl prováděn i plošný aktivní monitoring, v rámci kterého byli vyšetřováni tři ulovení zajíci na 100 km² metodou pomalé aglutinace na výskyt protilátek. Tularémie je charakteristická přírodní ohniskovostí a její výskyt je charakteristický pro určité lokality. Cílem monitoringu bylo určení rizikových oblastí. Od roku 2011 je situace u této nákazy ustálená bez výrazných změn, proto byl aktivní monitoring ukončen k 31. 12. 2018. Od roku 2019 pokračuje již jen pasivní monitoring – vyšetřování všech uhynulých zajíců a ulovených zajíců, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Informace o míře rizika v konkrétních lokalitách byly nadále předávány mysliveckým sdružením a krajským hygienickým stanicím. Podle výsledků vyšetření je situace stabilní a s velmi nízkým počtem pozitivních případů, proto byl i pasivní monitoring ukončen k 31. 12. 2022.

Nebezpečným parazitem pro člověka je *Trichinella spiralis*, jejíž vývojová stadia se mohou vyskytovat v mase prasat divokých. Proto je prováděno vyšetřování všech ulovených prasat divokých na přítomnost tohoto parazita. V roce 2023 byl zaznamenán jeden pozitivní nález – jednalo se prase divoké dovezené z Německa do zvířinového závodu v Karlovarském kraji.

Počet vyšetření vzorků prasat divokých vyšetřovaných na trichinelózu podle jednotlivých let

Vyšetření prasat divokých na trichinelózu	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet vyšetřených	163 548	232 025	148 611	237 488	182 091	232 358	197 426	252 528
Počet pozitivních	4	1	4*	1	0	2**	1***	1****

* tři ze čtyř pozitivních případů v roce 2018 byly diagnostikovány u prasat divokých ulovených a dovezených do ČR z Maďarska

** oba pozitivní nálezy v roce 2021 byly zjištěny u prasat divokých ulovených a dovezených z Polska

*** pozitivní nález v roce 2022 byl zjištěn u prasete divokého uloveného a dovezeného z Polska do ČR

**** pozitivní nález v roce 2023 byl zjištěn u prasete divokého uloveného a dovezeného z Německa do ČR

Již od roku 2016 probíhá v ČR monitoring alveokokózy u lišek, který pokračoval i v roce 2023. Onemocnění způsobované tasemnicí *Alveococcus multilocularis*, jejímž hlavním hostitelem je v Evropě liška obecná, je přenosné i na člověka. U něj se po nakažení vyvíjí mezihostitelské stádium, napadající především játra, ale i plíce a jiné orgány. Vyšetřovány byly čtyři lišky nebo psíci mývalovití na 100 km², celkem bylo v roce 2023 vyšetřeno 2 526 vzorků, z nichž bylo 552 pozitivních.

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002. Riziko zavlečení nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k možné migraci zvířat z východní Evropy, proto stále pokračuje monitoring zahrnující vyšetření čtyř lišek nebo psíků mývalovitých na 100 km². Za rok 2023 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 625 volně žijících zvířat, z toho 2 553 lišek, všechna vyšetření byla negativní. Nadále platí povinnost vakcinovat psy starší tří měsíců a nadále platí pro chovatele povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem, a to první a pátý den po poranění. Za rok 2023 bylo klinicky vyšetřeno veterinárními lékaři 1 594 zvířat, která poranila člověka. Ani v těchto případech nebyl zjištěn žádný pozitivní případ onemocnění vzteklinou.

V roce 2023 byla zjištěna tři ohniska herpesvirózy koi u kaprů obecných v Pardubickém (2) a Olomouckém kraji (1). Infekční nekróza krve tvorné tkáně v roce 2023 v ČR zjištěna nebyla, ale bylo potvrzeno jedno ohnisko virové hemoragické septikémie v chovu pstruha duhového v Moravskoslezském kraji.

Nejčastějším zdravotním problémem českých včelstev je mor včelího plodu (MVP). V roce 2023 bylo v České republice potvrzeno celkem 93 ohnisek moru včelího plodu. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o mírný nárůst počtu nově vyhlášených ohnisek. Nejvyšší počet ohnisek byl zaznamenán v kraji Moravskoslezském (52) a Olomouckém (21).

Hniloba včelího plodu byla prokázána na 22 stanovištích včel ve třech krajích. Nejvíce v Moravskoslezském kraji (13), dále Libereckém (8) a Královéhradeckém (1).

Kromě vlastního sledování výskytu nákaz a jejich původců byly v chovech hospodářských zvířat v roce 2023 prováděny kontroly zaměřené na dodržování požadavků legislativy v oblasti zdraví zvířat (biologická bezpečnost, léčiva, kontroly podmíněnosti, včelaři, ryby, zásilky zvířat, svody a další).

Řada kontrol byla rovněž provedena na základě vyslovení podezření na nákazu, podnětů občanů, podnětů jiných správních orgánů apod.

Ve dnech 5. – 8. 6. 2023 proběhlo simulační cvičení SVS a Vojenské veterinární služby Ministerstva obrany na téma postupů orgánů veterinární správy při podezření a potvrzení na nebezpečnou nákazu zvířat se zaměřením na aviární influenzu (HPAI) a africký mor prasat (AMP) u prasat domácích a prasat divokých. Pozvány byly KVS pro kraje Jihomoravský (KVSB), Moravskoslezský (KVST), Zlínský (KVSZ) a Olomoucký (KVSM).

V Posádkovém domě armády ve Městě Libavá byla organizována prezentační část cvičení a v hospodářství Zemědělské správy Heroltovice praktická část cvičení.

V roce 2023 bylo provedeno celkem 13 zásahů Pohotovostních středisek pro mimořádné situace Brno a Hradec Králové v ohniscích nebezpečných nákaz spojených s depopulací vnímavých druhů zvířat a v 17 případech byla provedena depopulace ohniska silami a prostředky záložních týmů pohotovostních středisek pro mimořádné situace SVS pro kraje Ústecký, Královéhradecký, Zlínský, Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Vysočina a Hl. m. Praha.

Eradikováno bylo 23 ohnisek HPAI u drůbeže (kraje Plzeňský, Ústecký, Královéhradecký, Středočeský, Zlínský, Jihočeský, Hl. m. Praha, Pardubický a Moravskoslezský), z toho bylo šest komerčních hospodářství, 16 drobných a jedno hospodářství s ptáky chovanými v zajetí, dále jedno ohnisko cholery drůbeže (*P. multocida*) v Jihomoravském kraji, jedno ohnisko salmonelózy drůbeže (*S. enteritidis*) v Moravskoslezském kraji, dvě ohniska herpesvirózy KOI v Pardubickém kraji a jedno ohnisko VHS v Moravskoslezském kraji.

Ochrana zvířat před týráním

Významnou oblastí dozoru SVS je welfare, dobré životní podmínky neboli životní pohoda zvířat. Na podmínky chovu a další činnosti se zvířaty, ať už se týká zvířat hospodářských nebo zájmových, jsou kladeny stále větší nároky a požadavky. Úřední veterinární lékaři SVS každý rok při praktickém výkonu dozoru uskuteční tisíce kontrol při nejrůznějších činnostech se zvířaty.

Podobně jako v předchozích letech i v roce 2023 byly základem dozorové činnosti SVS v oblasti welfare zejména plánované kontroly vyplývající z Víceletého plánu kontrol (VPK), který u různých činností stanoví minimální roční frekvenci kontrol nebo minimální procento kontrolovaných subjektů z celkového počtu. V chovech hospodářských zvířat byla část kontrol plánována na základě centrálně provedené analýzy rizika, část kontrol na základě analýzy rizika prováděné příslušnými KVS, aktualizované pro rok 2023. Jako kritérium míry rizika se zohledňuje např. počet zvířat na hospodářství, datum poslední kontroly či nedostatky zjištěné při minulých kontrolách v oblasti dobrých životních podmínek zvířat i v dalších oblastech (evidence zvířat, zdraví zvířat, nálezy na jatkách apod.). Stále větší část kontrol představují kontroly neplánované – na základě podnětů od jednotlivých občanů, spolků nebo od jiných dozorových orgánů, dále mimořádné kontrolní akce vyplývající z aktuálně řešené problematiky a neplánované kontroly podmíněnosti vyplývající z nálezů nedostatků v rámci národních kontrol u žadatelů o dotace.

V roce 2023 bylo v chovech hospodářských zvířat provedeno celkem 2013 kontrol, při nichž bylo zjištěno 445 závad. To představuje 22,1 % kontrol se závadou – porušení platné legislativy. Nejčastěji se jednalo o nevhodné podmínky chovu, omezování výživy a napájení, nebo nedodržení minimálních standardů pro hospodářská zvířata vyplývajících z vyhlášky č. 208/2004 Sb. Z dalších zjišťovaných závad při kontrolách hospodářských zvířat lze zmínit nezajištění zdravotní péče o zvířata, nedostačité záznamy o provedených veterinárních úkonech a aplikovaných léčivých přípravcích, neevidovaná hospodářství, neohlášení změn ve stavu chovaných zvířat a chov neoznačených zvířat, úniky zvířat, nesoučinnost chovatele apod.

V chovech zájmových zvířat (kromě chovů druhů vyžadujících zvláštní péči) bylo v roce 2023 provedeno úředními veterinárními lékaři SVS celkem 2501 kontrol, z toho 772 se zjištěnými závadami. To znamená, že v této oblasti byla u 30,9 % kontrol zjištěna a řešena závada – porušení platné legislativy. Nejčastější porušení se týkala nevhodných podmínek chovu, omezování krmení a napájení, působení nepřiměřených stresových vlivů a nezabezpečení proti úniku. Při těchto kontrolách se dále prokazovalo také porušení veterinárního zákona.

Nejvíce podnětů na podezření na týrání zvířat pochází od jednotlivých občanů z celé ČR. V roce 2023 bylo na základě podnětů provedeno úředními veterinárními lékaři SVS 3317 kontrol. Většina podnětů se týkala chovů zájmových zvířat (zejména psi a kočky). U hospodářských zvířat to byly zejména podněty na chov skotu a koní.

Větší kauzy týrání zvířat řešené v roce 2023 se týkaly zejména chovů většího počtu psů v nevhodných podmínkách či chovu skotu na pastvě bez zajištění potřebné péče. V jednom případě v Královéhradeckém kraji na základě zjištění chovu zvířat v nevyhovujícím zdravotním stavu a ve výrazně nevyhovujících

podmínkách bylo do náhradní péče odebráno 12 koček, 16 psů, dva poníci, tři berani a cca 200 ks vodní a hrabavé drůbeže.

V roce 2023 SVS předala celkem 598 podnětů obecním úřadům ORP (obcí s rozšířenou působností) k projednání přestupků a správních deliktů vyplývajících z porušení povinností uložených chovatelům, fyzickým a právnickým osobám na úseku ochrany zvířat. Tyto podněty zahrnují také návrhy na zvláštní opatření, mezi které patří umístění týraného zvířete do náhradní péče (94 podnětů), opatření ke snížení počtu zvířat (10 podnětů), nařízení pozastavení činnosti (jeden podnět), nařízení zajištění utracení zvířete (jeden podnět) a nařízení náhradní péče v místě chovu (šest podnětů).

Případy, kdy vzniklo podezření ze spáchání trestného činu, byly SVS oznámeny orgánům činným v trestním řízení. V roce 2023 se jednalo celkem o 15 případů (sedm případů chovu psů, dva chovu zájmových zvířat a drobnochovu hospodářských zvířat, jeden případ nepovoleného chovu šelem, dva případy nedovoleného zacházení se zvířaty na jatkách, dva případy pastevního chovu skotu a jeden případ odchytu volně žijících zvířat). KVS řešily i další podezření na spáchání trestného činu v oblasti ochrany zvířat proti týrání, kdy zpracovávaly pro orgány činné v trestním řízení stanoviska. I v roce 2023 nadále pokračovala úzká spolupráce SVS s Policií ČR s cílem zefektivnění objasňování případů týrání zvířat.

Pokud jde o charakter zjišťovaných nedostatků, většinou se jedná o kombinaci faktorů a nedostatky souvisí s konkrétními podmínkami chovu a profilem chovatele. V některých případech, i při dostatečné vědomosti chovatele o jeho povinnostech, se jedná o nezvládnutí daného chovu, zanedbání péče vlivem nedostatku finančních prostředků, nedostatečné zajištění způsobilým personálem či progresivní zhoršení stavu neřešením problémů již v počátku vzniku. Jindy se jedná o laxnost a nedostatečnou míru odpovědnosti chovatelů, neochotu porozumět principu požadavků na péči o daný druh a kategorii zvířat apod. V řadě případů se bohužel SVS setkává i s neopodstatněnými podněty typu sousedských sporů. Při podávání podnětů SVS je velmi důležité, aby podnět byl co nejkonkrétnější a obsahoval identifikační údaje daného místa chovu (zejména adresu nebo GPS, případně i kontakt na chovatele). Bez identifikace chovu není možné kontrolu provést.

Dozor nad dodržováním požadavků welfare zvířat v útulcích a záchranných stanicích pro hendikepované živočichy byl v roce 2023 proveden prostřednictvím 157 kontrol, z toho 136 kontrol bylo provedeno v útulcích a 21 kontrol v záchranných stanicích pro handicapovaná zvířata. Celkem byly v útulcích zjištěny závady v 16 případech, v záchranných stanicích byly zjištěny závady v jednom případě.

Povinná registrace útulků umožnila sestavit souhrnnou databázi zařízení pečujících o toulavá a opuštěná zvířata v ČR. V současné době je registrováno 324 útulků. Plánovaně se kontroluje čtvrtina útulků, další kontroly vychází z podaných podnětů.

V chovech druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči bylo v roce 2023 provedeno 574 kontrol, z toho bylo ve 39 případech zjištěno porušení platné legislativy. Jednalo se zejména o nepovolené chovy a nevhodné podmínky chovu.

V rámci veterinárního dozoru v roce 2023 pokračovala kontrolní činnost zaměřená na dodržování zpřísněných pravidel pro chov psů a koček za účelem rozmnožování, které přinesla novela zákona na ochranu zvířat účinná od 1. 2. 2021 a nová vyhláška č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování, účinná od 1. 11. 2021. V roce 2023 byl při kontrolách chovů zájmových zvířat zjištěn v pěti případech chov psů nebo koček v množárně. Porušení evidenčních povinností chovatelů psů za účelem rozmnožování (tj. vedení evidenčního listu vrhu štěňat, jeho předávání novému chovateli spolu s informacemi o krmení a následné péči atd.) byly v roce 2023 zjištěny celkem v 60 případech. Nesplnění podmínek chovu psů a koček za účelem rozmnožování stanovených vyhláškou bylo zjištěno při 25 kontrolách (např. nedodržení velikosti chovných prostor, nezajištění ochrany zvířat před nepříznivými klimatickými jevy, nezajištění dostatečné čistoty, větrání a osvětlení chovných prostor, použití fený mladší 14 měsíců k reprodukci atd.).

V této souvislosti je vhodné upozornit na to, že zpřísnování a aktualizování legislativy a přísné kontroly jsou jen jednou částí boje proti nezodpovědným chovatelům psů a koček za účelem dalšího prodeje. Za zásadní v této oblasti je nutno považovat prevenci a edukaci veřejnosti tak, aby se zamezilo chovům zvířat v nevhodných podmínkách i pokud je zvíře chováno pouze jako společník v zájmovém chovu.

Za oblast welfare při přepravě zvířat každoročně SVS obdrží několik dotazů a podnětů od dozorových orgánů z jiných členských států. Za rok 2023 se jednalo převážně o podněty ohledně nesrovnalostí v TRACES veterinárních osvědčení a v knihách jízd jako nedodržení odpočinku pro telata na kontrolním stanovišti, velké odlišnosti v plánovaných časech jízd s realitou. Za rok 2023 bylo k přepravě zvířat provedeno celkově 810 kontrol a z toho 24 se závadou. Jednalo se o porušení nařízení Rady (ES) č. 1/2005 – dopravce neměl u sebe povolení k přepravě zvířat, dopravce nepředložil nebo nevedl rejstřík vozidla, nezajistil desinfekci vozidla před nakládkou zvířat, na ložní ploše byla překročena povolená hustota přepravovaných zvířat, ve dvou případech se jednalo o nezpůsobilost zvířat k přepravě. Nejvyšší pokuta 20 000 Kč byla uložena za přepravu 30 ks jatečných prasat bez platného povolení dopravce. Druhá nejvyšší pokuta 15 000 Kč byla uložena za to, že průvodce neměl osvědčení o způsobilosti a za nedodržení požadavku na schválení dopravního prostředku (udržování čistoty a provádění desinfekce).

Pokud jde o situaci na úrovni EU, kterou SVS sleduje a aktivně se podílí na jednáních různého druhu, v reakci na občanskou iniciativu „Konec doby klecové“ bylo od Evropské komise očekáváno zveřejnění návrhů na novelu evropské legislativy v oblasti welfare zvířat. Publikováno bylo několik vědeckých stanovisek EFSA k oblasti welfare zvířat. Koncem roku 2023 byl ze strany EK však zveřejněn nakonec jen návrh nařízení o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a návrh nařízení o dobrých podmínkách psů a koček a jejich sledovatelnosti. Oblast welfare zvířat byla řešena i při mezirezortních jednáních na národní úrovni (např. kulatý stůl v Poslanecké sněmovně „Budoucnost zájmových chovů v ČR“, jednání s Ministerstvem životního prostředí k problematice CITES obecně, dále k chovu velkých šelem a postupu orgánů státní správy při jejich zajištění či zabavení a k postupu při výskytu problematických jedinců vlka obecného).

SVS provádí kontroly dotačních titulů formou delegovaných kontrol pro Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF). Tyto kontroly a osvědčení slouží jako podklad pro SZIF k ověření podmínek v chovech hospodářských zvířat žadatelů o dotace. Jedná se o kontroly za účelem vydání osvědčení nebo kontroly u chovatelů, kteří požádali o dotace na opatření "dobré životní podmínky zvířat" (DŽPZ) nebo dotační titul zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací (AMR). SVS kontroluje žadatele na základě plánu kontrol, který je vypracován SZIF. V roce 2023 provedla SVS celkem 54 kontrol a 366 osvědčení v rámci dotačního titulu DŽPZ a 20 kontrol v rámci dotačního titulu AMR.

Dne 19. 10. 2023 se uskutečnila jubilejní 30. mezinárodní konference Ochrana zvířat a welfare. V rámci konference byly odevzdány ceny Rektora VETUNI – uznání za významný a dlouhodobý přínos pro rozvoj v oblasti ochrany a welfare zvířat pro celkem 20 bývalých i současných pracovníků SVS. Dne 23. 11. 2022 proběhla oblíbená konference Aktuální otázky bioklimatologie zvířat 2023.

Státní veterinární správa se v roce 2023 účastnila řady jednání pracovních skupin Evropské komise (EK) a Rady, především jednání EK probíhala z větší části online formou. V případě jednání organizovaných Evropskou komisí se experti SVS účastnili jednání Stálého výboru pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva v sekcích Zdraví a welfare zvířat, Kontroly a dovozní podmínky a Biologická bezpečnost potravinových řetězců (problematika potravin živočišného původu, vedlejších živočišných produktů). V omezené míře byli zapojeni i do činnosti Stálého výboru pro veterinární léčivé přípravky. Na tyto výbory jsou dále navázány pracovní a expertní skupiny, které problematiku rozpracovávají a připravují k projednání ve výborech. Co se týče pracovních skupin Rady, standardně se experti SVS podílejí na jednání pracovních skupin hlavních veterinárních úředníků (PS CVO), potsdamské skupiny (PS POTSDAM). Koncem roku obnovila svou aktivitu i pracovní skupina pro dobré životní podmínky zvířat (PS AW). aaaZásadní událostí roku 2022 bylo české předsednictví v Radě Evropské unie (dále jen CZ PRES). Státní veterinární správa převzala odpovědnost za jednání dvou pracovních skupin Rady EU: pracovní skupiny vedoucích veterinárních služeb (PS CVO) a pracovní skupiny Potsdam. Jednání těchto pracovních skupin jsme zajišťovali jak po stránce odborné, kdy zástupci SVS odpovídali za výběr a přípravu hlavních projednávaných témat, tak po stránce organizační a koordinační ve vztahu k členským státům (ČS), Evropské komisi (EK), Generálnímu sekretariátu Rady (GSR), mezinárodním organizacím (WOAH, EFSA) i zástupcům třetích zemí. Ačkoli samotné předsednictví ČR se odehrávalo ve druhé polovině roku, přípravy na tuto událost začaly již v letech předchozích a se stupňující intenzitou zásadně dominovaly celému roku 2022.

Přehled jednání zaměřených na veterinární problematiku a bezpečnost potravin za období 2021-2023

Rok	Jednání Rady	Jednání EK	Jednání mimo orgány EU	Celkem
2021	21	89	16	126
2022	18	96	38	152
2023	19	81	48	148

Na podzim se zástupci SVS účastnili jednání střeoevropských hlavních veterinárních úředníků, které se konalo ve Vídni. Střeoevropské veterinární orgány na této platformě zintenzivňují meziregionální kontakty a podporují spolupráci ve všech oblastech veterinárních služeb. Výměna zkušeností a hledání účinných řešení a jejich společné prosazování nabývá s ohledem na aktuální výzvy ve veterinární oblasti stále větší význam. V rámci jednání se řešila například problematika vektorových nákaz, role veterinárních lékařů s ohledem na zlepšování biosecurity a prevence šíření nákaz v chovech či preference a priority ČS v rámci plánované revize legislativy v oblasti animal welfare.

V roce 2023 byla také SVS kontrolována ze strany Generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin, a to v auditní misi zaměřené na vyhodnocení provádění úředních kontrol hygieny krmiv.

SVS je jako resortní organizace spadající pod Ministerstvo zemědělství zapojena do školícího projektu

„Better training for safer food“ (tzv. BTSF), jehož cílem je sjednocení provádění kontrol v oblasti bezpečnosti potravin napříč celou EU a prohloubení znalostí v jednotlivých problematikách. Za rok 2023 se zaměstnanci SVS účastnili například těchto školení: „Dobré životní podmínky zvířat, Stanoviště hraniční kontroly, Připravenost a řízení výskytu nálezů z potravin, Hygiena potravin a flexibilita, Hygiena a kontroly masa včetně získaných produktů, Audit hygienických požadavků a kontrolních postupů založených na zásadách HACCP, Legislativa úředních kontrol, TSE – vedlejší živočišné produkty“ a další. Celkem se prezenčních kurzů účastnilo 17 zaměstnanců z KVS a 10 zaměstnanců ÚVVS. V rámci těchto školení je možné absolvovat také elektronické verze některých typů kurzů. V průběhu roku 2023 se na e-learningové kurzy přihlásilo 16 zaměstnanců z celé SVS.

Během roku 2023 pokračovalo projednávání nových prováděcích předpisů a v řadě případů i novelizací těch nedávno přijatých. Zejména se jednalo o legislativní balíky k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. 3. 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin, k Nařízení Evropského Parlamentu a Rady o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“), k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/4 ze dne 11. 12. 2018 o výrobě, uvádění na trh a používání medikovaných krmiv a dále Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 ze dne 11. 12. 2018 o veterinárních léčivých přípravcích. K úpravám došlo i v oblasti unijní legislativy týkající se hygieny potravin živočišného původu nebo vedlejších živočišných produktů.

Z připravených prováděcích předpisů lze zmínit např. nařízení komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1141 ze dne 14. 12. 2023, kterým se mění přílohy II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, pokud jde o zvláštní hygienické požadavky na určité maso, produkty rybolovu, mléčné výrobky a vejce. Tato novela v mnoha směrech navazovala na iniciativu CZ PRES, usilující o reflexi současné praxe a vědeckotechnického pokroku v produkci potravin živočišného původu.

Koncem roku Evropská komise zveřejnila návrhy dvou nařízení týkajících se dobrých podmínek zvířat (welfare). Jedná se konkrétně o návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech, o změně nařízení Rady (ES) č. 1255/97 a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1/2005 a dále návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o dobrých podmínkách psů a koček a jejich sledovatelnosti. V prosinci proběhlo první jednání pracovní skupiny Rady zahrnující problematiku přepravy zvířat. Rok 2024 byl zahájen zasedáním pracovní skupiny Rady, na kterém začalo projednávání návrhu nařízení k welfare psů a koček.

Evropská komise již dříve přislíbila zveřejnění také dalších tří návrhů nařízení týkajících se welfare zvířat (ochrana hospodářských zvířat v chovu, ochrana zvířat při porážení, označování welfare). Návrhy měly být zveřejněny již v září 2023, k tomu však nedošlo a přesný termín dosud není znám.

Co se týče příslušné legislativy EU, má SVS ve své gesci k 31. 12. 2023 celkem 527 nařízení, 319 rozhodnutí a 8 platných směrnic. SVS se rovněž podílí na významném počtu předpisů jako spolugestor.

SVS také zajišťovala stálý monitoring veterinární legislativy EU, včetně jejího posouzení a případné transpozice a implementace jednotlivých právních norem EU.

Počty přijatých gescí za poslední 3 roky

Rok	Nařízení	Rozhodnutí	Směrnice
2021	98	53	0
2022	112	54	0
2023	87	47	0

Významnou a časově náročnou aktivitou roku 2023 bylo také předání historických fondů odborné veterinární literatury do péče archivu Veterinární univerzity Brno a ukončení činnosti Ústřední knihovny Státní veterinární správy ČR.

Vývozy z ČR do třetích zemí

Pro vývoz veterinárního zboží do třetích zemí (tzn. do zemí mimo EU) musí být splněny veterinární podmínky, které si stanovuje konkrétní země dovozu. Na základě příslušných veterinárních podmínek pro konkrétní komoditu a konkrétní zemi dovozu je vytvořeno zvláštní veterinární osvědčení, tzv. certifikát, který před vývozem každé zásilky vydává a potvrzuje po provedené veterinární kontrole úřední veterinární lékař SVS.

V roce 2023 bylo průměrně každý měsíc SVS vydáno a potvrzeno 1 018 veterinárních osvědčení (VO) pro vývoz zásilek veterinárního zboží do třetích zemí, což je mírný nárůst oproti předchozímu roku.

Počet zásilek veterinárního zboží odeslaných v roce 2023 do třetích zemí			
Organizační jednotka (KVS)	Zásilky zvířat	Zásilky produktů	Zásilky celkem
Jihočeský	446	1 773	2 219
Jihomoravský	728	1 333	2 061
Karlovarský	8	120	128
Vysočina	545	153	698
Královéhradecký	247	138	385
Liberecký	6	481	487
Moravskoslezský	130	92	222
Olomoucký	112	472	584

Počet zásilek veterinárního zboží odeslaných v roce 2023 do třetích zemí			
Organizační jednotka (KVS)	Zásilky zvířat	Zásilky produktů	Zásilky celkem
Pardubický	776	316	1 092
Plzeňský	286	798	1 084
Středočeský	861	1 966	2 827
Ústecký	45	1	46
Zlínský	19	251	270
Praha	110	6	116
Celkový součet	4 316	7 900	12 216

Nejvíce vývozních osvědčení vystavily Krajské veterinární správy pro Středočeský, Jihočeský a Jihomoravský kraj.

V roce 2023 došlo oproti roku 2022 k mírnému nárůstu počtu odcertifikovaných zásilek jak živých zvířat, tak i živočišných produktů.

Pro srovnání bylo v roce 2022 vyvezeno do třetích zemí celkem 11 666 zásilek, v roce 2023 to bylo 12 216, což je navýšení o 550 zásilek (o 4,7 %). Pokud jde o různé kategorie živých zvířat a zárodečných produktů, bylo v roce 2023 vyvezeno o 228 zásilek více než v roce 2022, u živočišných produktů došlo k navýšení o 322 zásilek.

Pokud jde o vývoz skotu, v roce 2023 došlo k výraznému navýšení o 18 381 ks zvířat, zejména objem vývozu do Turecka se zdvojnásobil (v roce 2023 bylo vyvezeno do této země 46 889 ks zvířat). V roce 2023 došlo také k nárůstu vývozu jednodenních kuřat (37 mil. ks v roce 2023 oproti 28 mil. ks v roce 2022), naopak vývoz násadových vajec poklesl (ze 123 mil. v roce 2022 na 75 mil. ks v roce 2023). Důvodem bylo zejména přetrvávající pozastavení dovozu násadových vajec ze strany Ruské federace.

Pokud jde o živočišné produkty, došlo k mírnému nárůstu vývozu mléčných produktů (ze 40 mil. tun v roce 2022 se vývoz vyšplhal na 47 mil. tun v roce 2023). Naopak poklesl vývoz krmiv pro zvířata v zájmovém chovu (z 84 mil. tun v roce 2022 na 60 mil. tun v roce 2023).

Pokud s tím země dovozu souhlasí, může být veterinární zboží vyvezeno na základě tzv. obchodního osvědčení, které není oficiálně dojednané mezi příslušnými úřady země dovozu a země vývozu. Řada zemí však vyžaduje, aby zásilku doprovázelo VO bilaterálně schválené na úrovni kompetentních autorit. Taková VO jsou oficiálně dojednaná mezi SVS a příslušnou autoritou země dovozu. Nesou hlavičku SVS a státní znak, jejich vzory jsou zveřejněny na internetových stránkách SVS a jsou k dispozici všem zájemcům o vývoz.

V roce 2023 bylo SVS nově vyjednáno nebo aktualizováno 32 VO pro vývoz do třetích zemí.

Veterinární osvědčení nově vyjednaná nebo aktualizovaná v roce 2023	
Třetí země dovozu	Komodita
Albánie	Syrové mléko
Argentina	Lasicovití
Austrálie	Psi
	Kočky
	Konzervovaná krmiva
Ázerbájdžán	Sperma skotu
Brazílie	Primáti
	Plazi
	Ptáci chovaní v zajetí
Čína	Peří
Izrael	Krmiva pro zvířata v zájmovém chovu – aktualizace kvůli AMP
	Okrasné sladkovodní ryby
	Ryby a produkty rybolovu
EEU	Masné výrobky – cenina
Korea	Koně
Maroko	Hroch
	Mléko a mléčné výrobky
	Vepřová střívka
Mexiko	Volně žijící ptáci
Peru	Mléčné výrobky (na základě TRACES)
Saúdská Arábie	Ptáci a sokolovití
Severní Makedonie	Sperma skotu
	Mléko a mléčné výrobky určené k lidské spotřebě
	Jatečná prasata
Srbsko	Vepřové maso – aktualizace kvůli AMP
	Masné výrobky – aktualizace kvůli AMP
Ukrajina	Suchá krmiva
	Konzervovaná krmiva
Velká Británie	Ptáci v zájmovém chovu – aktualizace
	Jednodenní kuřata – aktualizace

Veterinární osvědčení nově vyjednaná nebo aktualizovaná v roce 2023	
Třetí země dovozu	Komodita
Uzbekistán	Sperma býků
	Násadová vejce a jednodenní kuřata

Na základě žádostí vývozců vedla SVS v roce 2023 jednání s příslušnými úřady třetích zemí ohledně veterinárních podmínek a možností vývozu pro další komodity, u nichž se zatím nepodařilo veterinární osvědčení finalizovat (mléčné výrobky do Albánie, jatečný skot do Bosny a Hercegoviny a Srbska, vepřové a hovězí maso na Filipíny a do Vietnamu).

V roce 2023 se neuskutečnil v ČR žádný audit třetí země.

V roce 2023 byly vyplněny následující dotazníky, které jsou ve většině případů nezbytným krokem před absolvováním auditu příslušné třetí země či registrací výrobních podniků.

Vyplněné dotazníky v roce 2023	
Třetí země dovozu	Předmět
Hongkong	Vzteklina
Indie	Mléko a mléčné výrobky
Izrael	Skot
Japonsko	Regionalizace AMP
Kolumbie	Násadová vejce a jednodenní kuřata – aktualizace kvůli HPAI
Korea	Násadová vejce a jednodenní kuřata
Salvador	Násadová vejce a jednodenní kuřata
Singapur	Vzteklina
Tchajwan	Vzteklina
	Mor malých přežvýkavců + doplňující informace
	Mléko a mléčné výrobky
	HPAI – aktualizace

Dovozy do ČR ze třetích zemí

SVS prostřednictvím Odboru vnějších vztahů a kontroly dovozu a vývozu stanovila v roce 2023 na základě žádostí dovozců zvířat, živočišných produktů a ostatního veterinárního zboží, pro něž nebyly dovozní podmínky harmonizovány legislativou EU, veterinární podmínky pro celkem 677 dovozců ze

třetích zemí do ČR. Přičemž v 68 případech stanovených podmínek se jednalo o opakované dovozy, umožňující dovozy více zásilek v průběhu šesti měsíců. V 344 případech se jednalo o veterinární podmínky pro dovoz zvířat, zbývající část, tedy 333 případů, tvořily veterinární podmínky pro dovoz produktů.

Přehled stanovených veterinárních podmínek pro dovoz produktů za rok 2023

Přehled stanovených veterinárních podmínek pro dovoz produktů za rok 2023	
Výzkumné a diagnostické vzorky	310
Sperma	3
Ostatní (např. kožky)	20
Produkty celkem	333
Přehled stanovených veterinárních podmínek pro dovoz zvířat za rok 2023	
Plazi, obojživelníci, bezobratlí	76
Štěňata a koťata	6
Hlodavci, hmyzožravci, vačnatci, letouni a jiní malí savci	11
Laboratorní zvířata	23
Kopytníci	1
Primáti	3
ZOO ptáci	15
Bezobratlí pro výzkumné účely	47
Šelmy	14
Vodní živočišné druhy neuvedených na seznamu v nařízení (EU) 2018/1882	148
Zvířata celkem	344
Celkem stanovených veterinárních podmínek	667

V případě produktů se převážná většina stanovených podmínek, stejně jako v předchozích letech, vztahovala k dovozu výzkumných a diagnostických vzorků. Ty zahrnují především vzorky produktů živočišného původu anebo potravin s obsahem produktů živočišného původu dovážené pro účely jejich diagnostického vyšetření a dále biologický materiál (např. živočišné tkáně) k analýze v rámci vzdělávacích nebo výzkumných činností. Příjemci těchto zásilek mohou být pouze subjekty pod státním veterinárním dozorem. Nejčastěji se jedná o vysoké školy, pracoviště Akademie věd anebo státní či soukromé laboratoře.

Pokud jde o zvířata, téměř polovinu stanovených podmínek tvořily veterinární podmínky pro dovoz vodních živočichů (ryb, koryšů a měkkýšů), které nepatří mezi druhy vnímavé k vyjmenovaným nakažám

a nejsou ani jejich přenašeči. Tito vodní živočichové se stali neharmonizovanou komoditou, a jejich dovoz do EU probíhá od roku 2022 za národních požadavků členského státu určení.

Oproti roku 2022 došlo k poklesu počtu stanovených podmínek o 412 podmínek. Na tomto skokovém poklesu mají největší podíl stanovené podmínky pro opakované dovozy. Jednalo se zejména o zásilky vodních živočichů neuvedených na seznamu v nařízení (EU) 2018/1882. Vodní živočichové zahrnující ryby, korýše a měkkýše, které nepatří mezi druhy vnímavé k vyjmenovaným nákazám, a nejsou ani jejich přenašeči, se v roce 2022 stali neharmonizovanou komoditou, jejíž dovoz do EU od uvedeného data probíhá za národních požadavků členského státu určení. Rovněž výrazný pokles v roce 2023 oproti roku 2022 lze pozorovat u zásilek výzkumných a diagnostických vzorků.

Celkový počet stanovených veterinárních podmínek pro dovoz v roce 2023

	Velká Británie	Ostatní třetí země	Opakované dovozy	Celkem
Produkty	147	173	13	333
Zvířata	24	265	55	344
Celkem	171	438	68	677

Neharmonizovaná zvířata, živočišné produkty a ostatní veterinární zboží jsou do ČR dováženy prakticky z celého světa. Stanovení veterinárních podmínek pro dovoz obnáší důkladnou analýzu nakažové situace v zemi původu a zvážení všech rizik, aby dovozem nedošlo k zavlečení nakažových zvířat či nemocí přenosných ze zvířat na lidi nebo k importu zdravotně závadných krmiv a živočišných produktů.

V roce 2023 SVS nově vytvořila celkem pět veterinárních osvědčení pro neharmonizované komodity. Zároveň ve všech stávajících osvědčeních provedla menší úpravy. Veterinární osvědčení pro dovoz komodit, pro něž byly podmínky harmonizovány na úrovni celé EU, vycházejí v Úředním věstníku EU jako součást přímo použitelných předpisů. SVS provádí průběžnou aktualizaci svých internetových stránek tak, aby byly pro veřejnost na webu k dispozici platné předpisy obsahující příslušná osvědčení pro dovoz i další informace týkající se dovozu veterinárního zboží (seznamy schválených třetích zemí, seznamy schválených zařízení a míst vstupu do EU, ochranná opatření atd.).

Odbor vnějších vztahů a kontroly dovozu a vývozu dále metodicky řídí Pohraniční veterinární stanici Praha-Ruzyně (PVS Praha-Ruzyně), která je jediným stanovištěm veterinární hraniční kontroly v rámci ČR. Činnost PVS Praha-Ruzyně byla v roce 2023 ze strany ÚVS SVS ověřena dvěma kontrolami, během nichž nebylo zjištěno žádné závažné pochybení při provádění pohraniční veterinární kontroly.

V roce 2023 bylo na PVS Praha-Ruzyně podrobena pohraniční veterinární kontrole celkem 714 zásilek. Více než dvě třetiny, konkrétně 570 zásilek, tvořily zásilky zvířat, z nichž čtyři byly odmítnuty. Produkty

živočišného původu se na celkovém objemu podílely 144 zásilkami, přičemž 23 bylo odmítnuto. Celkem tak bylo v roce 2023 zamítnuto na PVS Praha-Ruzyně 27 zásilek.

Oproti roku 2022 tak došlo v roce 2023 ke snížení celkového počtu zásilek o 57 zásilek. Pro meziroční srovnání je důležité zmínit, že v důsledku ruské vojenské invaze na Ukrajinu v únoru 2022 došlo ze strany EU k zavedení sankcí, které v rámci letecké dopravy zahrnovaly odepření vstupu všem ruským dopravcům na letiště EU, a to v rámci osobní i nákladní přepravy. Zavedené sankce zůstaly v platnosti rovněž v roce 2023. Z celkového počtu zásilek klesl oproti roku 2022 počet zásilek produktů, a to o 91 zásilek. Naproti tomu u zásilek zvířat došlo ve srovnání s rokem 2022 k vzestupu počtu o 34 zásilek.

Stejně jako předloni byly i v roce 2023 zkontrolovány dvě zásilky v tranzitu z jedné třetí země do jiné třetí země přes území EU (PL, ČR). Jednalo se o dvě zásilky primátů z Ukrajiny do Spojených států amerických.

Celkový přehled zásilek kontrolovaného zboží na PVS Praha-Ruzyně v roce 2023

	Celkový počet došlých zásilek	Zamítnuté	Laboratorně vyšetřeno	Tranzit
Produkty	144	23	2	0
Zvířata	570	4	0	2
Celkem	714	27	2	2

Nejčastěji dováženými zvířaty vstupujícími do EU přes PVS Praha-Ruzyně jsou dlouhodobě akvarijní ryby, psi, kočky, terarijní zvířata a ZOO zvířata. Z produktů živočišného původu pro lidskou spotřebu se v loňském roce dovezly zejména doplňky stravy, malé obchodní zásilky (rybí konzervy a kolagení střevo), med a jiné včelařské produkty a z vedlejších živočišných produktů pak zárodečné produkty (sperma skotu, embrya) a krmivo pro zvířata v zájmovém chovu.

V souladu s plánem monitorování na rok 2022/2023, který stanovuje parametry, podle nichž mají být v rámci běžného monitoringu provedeny analýzy úředních vzorků z dovážených zásilek, odebrala PVS Praha-Ruzyně v roce 2023 vzorky ze dvou zásilek produktů. Obě testované zásilky vyhověly stanoveným parametrům. Oproti roku 2022 došlo ke snížení o jednu testovanou zásilku.

Přehled zásilek produktů vyšetřených v rámci monitoringu na PVS Praha-Ruzyně v roce 2023

Popis zásilky	KN kód	Země původu	Měsíc odběru	Typ vyšetření	Výsledek
Langusty mražené	0306	Kuba	leden	Těžké kovy	vyhovující
Hovězí maso	0201	Japonsko	listopad	Rezidua inhi- bičních látek	vyhovující

Kromě výše uvedeného kontrolovaného zboží, které je na PVS Praha-Ruzyně podrobováno pohraniční veterinární kontrole skládající se obecně z dokumentační kontroly, kontroly totožnosti a fyzické kontroly, odbavuje PVS Praha-Ruzyně také zásilky, které jsou od klasické pohraniční veterinární kontroly osvobozeny (tzn., nekládají se do systému TRACES NT a není pro ně vystavován společný zdravotní vstupní doklad, pokud místem vstupu do EU je členský stát, který je zároveň i místem určení zásilky). U těchto zásilek musí být ověřeno, že zásilka splňuje stanovené dovozní podmínky. Do této skupiny patří výzkumné a diagnostické vzorky a bezobratlí živočichové určené pro vědecké účely. V roce 2023 provedla PVS Praha-Ruzyně kontrolu a následně propustila celkem 155 zásilek výzkumných a diagnostických vzorků a sedm zásilek bezobratlých určených pro vědecké účely.

PVS Praha-Ruzyně je v rámci České republiky také jediným schváleným místem vstupu pro ptáky v zájmovém chovu. Za rok 2023 provedla kontrolu 14 zásilek ptáků v zájmovém chovu v rámci neobchodního přesunu ze třetích zemí. Čtyři zásilky ptáků v zájmovém chovu byly zamítnuty a zpětně odeslány.

Dále bylo v roce 2023 celním úřadem Praha-Ruzyně zjištěno porušení dovozních požadavků u 14 zásilek zvířat v zájmovém chovu. Jednalo se o psy a kočky, kteří přiletěli na Letiště Václava Havla Praha v rámci cestovního styku (neobchodní dovoz). Zvířata byla předána celním úřadem na PVS Praha-Ruzyně, která o zásilkách rozhodla.

Celkový počet zásilek, o nichž PVS Praha-Ruzyně v roce 2023 rozhodovala

Komodita	Počet zásilek předložených ke kontrole
Kontrolované zboží (zvířata + produkty)	714
Výzkumné a diagnostické vzorky	155
Bezobratlí určené pro vědecké účely	17
Ptáci v zájmovém chovu – neobchodní dovoz	14
Psi a kočky z cestovního styku – neobchodní dovoz	14
Celkem	914

Vyhodnocení činnosti odboru interního auditu a kontroly (IAK) za rok 2023

1. Interní audity systému úředních kontrol

Na základě nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2017/625 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat uskutečnil odbor interního auditu a kontroly v roce 2023 celkem 14 auditů na sedmi KVS. Cílem a účelem těchto interních auditů je ověřovat, zda jsou úřední kontroly prováděny v souladu s příslušnými platnými právními předpisy EU, ČR i vnitřními dokumenty a pokyny SVS. Zda jsou úřední kontroly prováděny účinně, zda jsou prováděny v souladu s jednotným integrovaným víceletým vnitrostátním plánem kontrol a zda je nastavený systém úředních kontrol vhodný k dosažení cílů příslušných právních předpisů. Interní audity sledují efektivnost, vhodnost, funkčnost a jednotnost nastaveného systému úředních kontrol prováděných jednotlivými KVS a Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv.

2. Interní finanční audity

Na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, uskutečnil odbor IAK v roce 2023 celkem 15 interních finančních auditů. Cílem a účelem interních finančních auditů je ověřovat účinnost vnitřního kontrolního systému SVS z hlediska nastavení a přiměřenosti řídicích a kontrolních mechanismů v souladu s právními předpisy a vnitřními dokumenty SVS. Interní finanční audity přezkoumávají a vyhodnocují operace a vnitřní kontrolní systém SVS, zda rizika vztahující se k činnosti SVS jsou včas rozpoznávána a zda jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění, zda zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek.

3. Systém managementu kvality, interní audity systému managementu kvality a analýza plnění Politiky kvality SVS

Na základě normy ISO 9001:2015 uskutečnil odbor IAK v roce 2023 celkem osmi interních auditů systému managementu kvality SVS s cílem potvrdit shodu s požadavky uvedené normy. Audity byly provedeny jak na ÚVS SVS, tak na KVS.

SVS v roce 2023 prokázala funkčnost a účinnost uplatňovaného systému managementu kvality při dohledovém externím auditu a potvrdila trvalou schopnost organizace plnit požadavky systémové normy ISO 9001:2015 v souladu se svojí politikou kvality a svými cíli. SVS úspěšně obhájí certifikaci dle ISO 9001:2015 již od roku 2007.

4. Kontrolní činnost

Kontrolní činnost odboru IAK v roce 2023 zahrnovala celkem 12 interních kontrol. Kontroly se zaměřovaly na skartační řízení fyzicky vedených dokumentů; procesem nahlížení do spisu; oblastními dokumenty

vydanými KVS; povinností seznamování zaměstnanců s řízenými dokumenty a odstraňováním nedostatků z předchozích kontrol.

5. Stížnosti

V kompetenci odboru IAK je pouze řešení stížností podle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, tj. stížností proti nevhodnému chování úředních osob nebo proti postupu správního orgánu, či proti nečinnosti správního orgánu. Odbor dále řeší podněty na nečinnost KVS. V roce 2023 řešil odbor IAK celkem 28 stížností. Z nichž v 17 případech se jednalo o stížnosti nedůvodné, v šesti případech se jednalo o stížnosti částečně důvodné, čtyři stížnosti měly vadné podání, které podatel nedoplnil, a nebyly tedy dále řešeny, jedna stížnost byla postoupena k dalšímu šetření na místně příslušnou KVS. Většina řešených stížností věcně souvisí s ochranou pohody zvířat při jejich chovu a prověření vykonaných kontrol.

6. Správa řízených dokumentů

Za rok 2023 se správce řízené dokumentace zabýval celkem 146 dokumenty. Největší aktivitu vykazaly služební předpisy a metodické návody. Distribuováno bylo celkem 77 dokumentů a zrušeno 69 dokumentů.

7. Externí audity

V roce 2023 byla SVS podrobena dvěma významným externím auditům, které se přímo týkaly činností a kompetencí odboru IAK.

V červnu 2023 se odbor interního auditu a kontroly ÚVS SVS podrobil významnému externímu auditu, jehož předmětem bylo nezávislé přezkoumání procesu interního auditu systému úředních kontrol a jiných úředních činností (tzv. „Independent Scrutiny“). Externí audit byl realizován Českou společností pro jakost, z.s.; jedná se o povinné nezávislé přezkoumání vyplývající z požadavků čl. 6 nařízení (EU) 2017/625. Odbor interního auditu a kontroly ÚVS SVS obdržel v tomto externím auditu nejvyšší možné hodnocení kvality, byla konstatována 100% shoda.

V listopadu 2023 proběhl první dohledový audit dle normy ČSN EN ISO 9001:2016 (certifikační společnost EURO CERT group) zaměřený na systém managementu kvality uplatňovaný v prostředí SVS, zejména na shodu systému managementu kvality s kritérii normy ISO 9001. Závěry auditu potvrdily shodu systému managementu kvality s požadavky normy, Státní veterinární správě byla potvrzena platnost certifikátu ISO 9001 (nepřetržitě již od roku 2007).

8. Mezinárodní činnost – pracovní skupina EK pro národní systémy auditů

Ke shora uvedenému výčtu činností odbor IAK v kalendářním roce 2023 aktivně pokračoval v mezinárodní spolupráci na úrovni EU účastí na jednáních pracovní skupiny EK pro národní systémy auditů.

9. Ostatní činnosti odboru IAK

Odbor IAK prováděl koordinaci při zpracování Výroční zprávy z úředních kontrol ČR pro rok 2022 a koordinoval zpracování aktualizace Jednotného integrovaného víceletého vnitrostátního plánu kontrol ČR 2020–2023 – aktualizace pro rok 2023. Odbor IAK dohlížel, koordinoval a spolupracoval se všemi dotčenými odbornými útvary za účelem zpracovat podklady, dodržovat příložené instrukce a odeslat finální verze dokumentů včas Ministerstvu zemědělství.

Dva zaměstnanci odboru IAK se aktivně zapojili do pracovní skupiny AUTOPLAN, která měla za cíl nastavit a zavést do praxe elektronické cestovní příkazy na SVS.

Další dva zaměstnanci odboru IAK se aktivně zapojili do pracovní skupiny zástupců pro spisovou službu. Pracovní schůzky mají za cíl informovat o všech novinkách v oblasti spisové služby a o změnách v právních předpisech, včetně novinek implementovaných v elektronickém systému spisové služby e-spis. Během těchto schůzek jsou také prezentovány poznatky z interních kontrol týkajících se této problematiky a je zde také sdílena nejlepší praxe při výkonu spisové služby napříč pracovišti SVS.

Kromě zákonných vzdělávacích akcí se zaměstnanci odboru IAK pravidelně účastní interních i externích kurzů a školení zaměřených na odbornou tematiku. V roce 2023 jednalo např. o BTSF v Rize (Lotyšsko) „Audit system – Internal auditing – Course 1 Setting-up and implementation of an audit system and basics for performing a detailed audit“; Veřejné zakázky pro auditory a kontrolní pracovníky v kostce; seminář Tvorba strategie rozvoje úřadu pořádaný Ministerstvem vnitra; seminář Specifika zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání s ohledem na poslední novely; webinář Zvládání komunikace v obtížných situacích, (nejedná se o úplný výčet).

Poskytování informací podle zákona

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Organizační jednotka (KVS/ÚVS)	Počet žádostí	Počet odmítnutí	Počet odvolání	Opis rozsudků	Výčet licencí	Počet stížností	Další informace
	§ 18/1 a)		§ 18/1 b)	§ 18/1 c)	§ 18/1 d)	§ 18/1 e)	§ 18/1 f)
Jihočeský	7	0	0	0	0	0	0
Jihomoravský	15	0	0	0	0	0	0
Karlovarský	8	0	0	0	0	0	0
Královéhradecký	6	1	0	0	0	0	0
Liberecký	1	0	0	0	0	0	0
Moravskoslezský	4	0	0	0	0	0	0
Olomoucký	3	1	0	0	0	0	0
Pardubický	8	0	0	0	0	0	0
Plzeňský	11	0	0	0	0	0	0
Praha	12	2	0	0	0	0	0
Středočeský	13	3	0	0	0	0	0
Ústecký	8	0	0	0	0	0	0
Vysočina	13	0	0	0	0	0	0
Zlínský	1	0	0	0	0	0	0
ÚVS SVS	4	0	0	0	0	0	0
Celkem	114	7	0	0	0	0	0

Stručný komentář k plnění příjmů v roce 2023

V roce 2023 byl celkový objem v plnění daňových a nedaňových příjmů Státní veterinární správy mimo prostředků obdržných z Evropské unie ve výši 136,4 mil. Kč. Oproti minulému období se jedná o mírný pokles o 3,3 %.

V oblasti daňových příjmů činil v roce 2023 výběr správních poplatků na příjmový účet částku 2,2 mil. Kč (nárůst o 25 %). Objem správních poplatků vybraných prostřednictvím kolkových známek byl ve výši 5,5 mil. Kč.

V detailnějším členění u nedaňových příjmů došlo oproti minulému období k mírnému poklesu o 3,9 % v příjmech za veterinární prohlídky masa a jatečných zvířat (snížení o 4,3 mil. Kč)

mj. v důsledku negativního vývoje kurzu koruny vůči euru, kdy tříletý průměrný kurz EUR/CZK, uveřejněný Českou národní bankou, byl v roce 2021 ve výši 25,645 Kč za 1 EUR, v roce 2022 24,565 Kč za 1 EUR a v roce 2023 se kurz pohyboval na 24,007 Kč za 1 EUR. Celkový objem příjmů za prohlídky byl ve výši 103,2 mil. Kč. Výběr příjmů z pronájmu nemovitých věcí činil částku 8,5 mil. Kč, jedná se o 4% nárůst oproti roku 2022.

U pokut vybraných na příjmový účet došlo oproti roku 2023 ke snížení o 8 % (v korunách

o 1,3 mil.) na částku 15,3 mil. Kč. Ve struktuře vybraných pokut tvořily pokuty udělené za porušení veterinárního zákona částku 7,1 mil. Kč, udělené podle zákona o potravinách

7,4 mil Kč a jiné sankční platby (př. plemenářský zákon) tvořily částku 0,8 mil. Kč

SVS dále obdržela v rámci kofinancování veterinárních programů z rozpočtu Evropské unie na příjmový účet částku 83,1 mil. Kč. Jednalo se o proplacení nákladů vynaložených na realizaci veterinárních opatření v rámci monitoringu a zdolávání nákaz v předchozích letech.

Stručný komentář k uděleným a vybraným pokutám v roce 2023

Oproti roku 2022 došlo u pokut předaných na celní úřady v rámci dělené správy k poklesu

o 0,1 mil. Kč. Předané pokuty byly ve výši 10,5 mil. Kč. Ve struktuře udělených pokut předaných na celní úřady tvořily pokuty udělené za porušení veterinárního zákona částku

4,7 mil. Kč, udělené podle zákona o potravinách 2,7 mil Kč a pokuty ukládané podle jiných zákonů částku 3,1 mil. Kč

Celkový objem pokut, jedná se o pokuty v daném roce vybrané na příjmový účet SVS a předané na celní

úřady v rámci dělené správy, dosáhl částky 25,8 mil. Kč. Jedná se o mírný pokles ve výši 1,4 mil. Kč oproti roku 2022.

Pokuty za přestupky řešené příkazem na místě (blokové pokuty) byly uděleny ve výši 1,1 mil. Kč (příjemcem těchto pokut jsou ČÚ) a pohybovaly se zhruba ve stejné výši jako v roce předchozím.

Stručné hodnocení výdajů v roce 2023

Dle souhrnných ukazatelů státního rozpočtu tvořil celkový objem v čerpání výdajů částku 1 135,9 mil. Kč. Z toho výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci částku 679,4 mil. Kč, povinné pojistné placené zaměstnavatelem 228,5 mil. Kč, příděl do fondu kulturních a sociálních potřeb 13,7 mil. Kč a účelové a ostatní běžné výdaje 192 mil. Kč. V souvislosti s realizací investičních akcí byly kapitálové výdaje v roce 2023 čerpány ve výši 22,4 mil. Kč.

Komentář k vyplácení náhrad nálezného a zástřelného dle metodiky kontroly zdraví zvířat v roce 2023

Na základě vydaných mimořádných veterinárních opatření (dále jen „MVO“) v oblastech uzavřených pásem bylo za období 1. 1.–31. 12. 2023 vyplaceno nálezného a zástřelného černé zvěře ve výši 3,850 mil. Kč, z toho 3,484 mil. Kč na zástřelném a 366 000 Kč na nálezném.

Nálezného černé zvěře mimo uzavřená pásma MVO bylo vyplaceno ve výši 3,79 mil. Kč a nálezného jiné zvěře dle metodiky kontroly zdraví zvířat v částce 968 770 Kč.

Na základě podaných žádostí z přelomu roku 2022/2023 bylo doplaceno nálezného a zástřelného černé zvěře z oblastí s intenzivním odlovem (ukončená MVO v roce 2022) ve výši 1,441 mil. Kč.

Celkově byla v roce 2023 z rozpočtu SVS vyplacena na náhradách nálezného a zástřelného dle metodiky kontroly zdraví zvířat a přijatých MVO částka ve výši 10,049 mil. Kč.

Personální údaje

Skutečný průměrný přepočtený počet zaměstnanců na SVS za rok 2023 činil 1 247,45 zaměstnanců, z toho 34,9 zaměstnanců na pracovních místech a 1 212,55 zaměstnanců na služebních místech.

Průměrný měsíční plat na SVS za rok 2023 z výdajů na platy na pracovní a služební místa činil 45 229 Kč.

**Státní
veterinární
správa**

[WWW.SVSCR.CZ](http://www.svscr.cz)